49՟ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1633 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17–30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1906 13 ՌԱՄԱԶԱՆ 1324 – 17 ԹԸՇՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճամբայ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى: اوهانس قيصر
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Գրական զբօսանքներու եռանդը չկրնար մարիլ մարդուն մէջ, երբ անգամ մը վարակուած է ան այդ...ախտէն։ Այսօր իմ անձիս վրայ կը հաստատեմ այդ ճշմարտութիւնը, ձեռք առնելով երկար ատենէ ի վեր լքուած ալեւոր գրիչս, հրապարակ գալու համար քանի մը խօսք ընելու, ի տես երեւոյթի մը, որ օրուան գրական հրատապ խնդիրը դարձած է։

Վերջերս գրական տիպար մըն ալ մէջտեղ ելաւ, որ չողչողուն ջահի մը պէս իր լոյսը տարածեց գրական հրապարակին վրայ, և լարուած ուշադրութիւնները իր կողմը դարձուց։ Տիար Նըլքէնճեանի երեւումն է այդ՝ մեր գրական հորիզոնին վրայ։ Գրաբար յօդուածներու հրատարակումով մէջտեղ ելաւ այս դէմքը, որ ցարդ անծանօթ մնացած էր մեր լրագրութեան, և Ոսկերչաց չուկայի այս պատգամախօս գրաբարագէտը անսովոր ընդունելութեան մը արժանացուցին Մասիսէն սկսեալ մինչեւ Բիւզանդիոն։ Եթէ առաջինը իր գրկաբաց ընդունելութեան և մեծաչուք փառաբանութեան մէջ Թերթին համար նիւթական ու բարոյական աջակցութեան մը փնտռուած խոստումը ունէր, (ինչպէս կը լսենք հեռուէն) Թերեւս միւսն ալ ոչ նուազ ունէր նիւթի կարօտին մտատանջութիւնը։

Ուրիշ ինչ կերպով պիտի կրնար մեկնուիլ տարուան եւրաքանչիւր չաբթուան գրական չաբաթաթերթի մը մէջ հրատարակումը գրաբար ոտանաւորներու, ան ալ թարգմանութիւն ըլլալով մէյ մը անգլիացի հեղինակէ մը, մէյ մը ֆրանսացի հեղինակէ մը, երբ թէ ցոյց տալու համար որ այդ ոտանաւորներուն թարգմանիչը բազմատեսակ լեզուներու հմուտ է, (ինչե՛ր ալ գիտեն)։ Անիմաստ ըսինք վերը գրական այդ աշխատութեան և այս որակումը իր պատճառը ունի, թէ ի՛նչ է այդ։ Կրնայ շատ աղէկ գրաբար գիտնալ Պ. Նըլքէնճեան, և կրնայ շատ աղէկ թարգմանիչ մը ըլլալ, բայց ի՛նչ ըմբռնումով չարունակ գրաբար թարգմանութիւններ կը թխէ Բագրատունիի անզուգական հրացօզը։ Հասկնալի է իբր ապացոյց գրաբարի ճոխութեան՝ մէկ կամ երկու անգամ գրաբարի թարգմանութիւն մը։

Սակայն այդ չարունակ գրաբար թխելու մարմաջը ինչո՞վ կրնայ բացատրուիլ։ Արդեօք ճախա՞ մը ընել կ'ուզէ, անոնց թարգմանիչը։ Սակայն մեղքին ամբողջը իրեն ալ չէ, չփացուցին զինքը։ Մէյ մը որ հասկցան թէ առանց անծանօթ գրաբարագէտ մը կայ՝ արհեստաւոր դասակարգէն՝ ա՛լ վրան ինկան մարդուն։

Դիմում դիմումի. «դուն մեծ գրագէտ ես, դուն նշանաւոր դէմք մըն ես, ինչպէս մինչեւ հիմա չենք ճանչցեր քեզ, դուն պէտք է չարունակ գրես, քու կարողութիւններովդ օժտես մեր լրագրութիւնը. մեղք է որ դուն բթացնես քու կարողութիւններդ»։

Ու մարդը ինքզինքը կարծեց բան մը, որ չէր։ Այն աստիճան գինովցուց այս խնկարկութիւնը զինքը որ անիկա չգոհացաւ միայն իր գրաբար ոտանաւորներուն փառքովը փառաւորուելէ։ Ուռեցաւ, փքացաւ, թեւերը վեր առաւ, այն աստիճան որ ինքզինքը երեւակայեց մէկը՝ որուն ոտքերուն քով ուրիշ մահկանացուներ շատ պզտիկ կ'երեւային։ Այդ մեծամտութեան վերագրելի չէ՞ այն արհամարհական ու խրոխտ չեչտը, որ չարունակ կը տիրէ իր աշխարհաբար արձակին մէջ, և որուն համաձայն աչքին մարդ չեն երեւար բոլոր իր չուրջը գտնուողները։ Միւս բոլոր գրագէտները՝ բան մը չեն արժեր իր աչքին։ Ինք է միայն որ մեծ է, կարող է, արժանաւոր է, հմուտ է։ Ուրիշները ոչինչ են, բան մը չեն գիտեր, պզտիկ են։

Անձ դարձեալ այս մեծամտութեամբ է որ ինքզինքը ինքնակոչ պաշտպան կը հռչակէ Ներաշխարհի բռնած գործին և կ'առաջադրէ զայն ողի ի բռին պաշտպանել բոլոր անոնց դէմ, որոնք բան մը ունեցան ըսելիք անոր արժանեացը նկատմամբ։

Չենք զարմանար որ գրաբարի պատգամախօսը ինքզինքին առանձ դեր մը կուտայ։ Մեծ գրագէտներու հետ մեծ հռչակուելու համար պէտք էր առանց փորձ մը։ Ամէն մարդ չի հասկնար Ներաշխարհը և կը դատափետէ զայն. պէտք է որ Պ. Նըլքէնճեան հասկնայ զայն ու պաշտպանէ, գովաբանէ, որպէս զի ինք բոլոր չհասկցողներուն մէջ միակ եզական հասկցողը ըլլայ ու վաւերացնէ իր մեծութիւնը, հմտութիւնը, խորաթափանցութիւնը, գրական կարողութեան ընդարձակութիւնը։ Կ'երեւայ թէ այդ հալէպին մեծ ոյժ տուեր են նաև Ներաշխարհի հեղինակին դիմումները (ինչպէս կը լսենք) մեծանուն գրագէտ Նըլքէնճեանի, որպէս զի իր գրքին վրայ ինք բան մը գրէ, իր բազմահմուտ կարողութեամբը (ո՞հ) զայն հասկնայ, վերլուծէ և ներկայացնէ հանրութեան, քանի որ ուրիշներ չէին հասկցած, չէին ճանչցուցած զայն իր բոլոր սքանչելութեանը մէջ։ (Այս պարագան ալ բաւական զարմանալի է. երթալ մէկուն քիթին խուռնը փչել և fiyasco ըսել որ հեղինակութիւնս գովէ)։ Եւ Պ. Նըլքէնճեան լաւ կատարած է իր դերը։ Նախ վրան շատ բաց չձգելու համար քիչ մը քննադատութիւն, և ալ անկէ ետքը փառաբանութիւն մը, փառաբանութիւն մը, աստուածացում մը՝ որուն նմանը Հոմերի Իլիականին մէջ ալ չենք գտներ, օրինակներ առնելով մեծանուն գրաբարագէտին սիրելագոյն նիւթերէն։

Ներաշխարհի արժէքին վրայ չէ որ պիտի խօսինք հոս. ատոր վրայ շատ բան խօսեցաւ արդէն և հասկցողը հասկցաւ թէ ի՛նչ տեսակ երկ մըն է ան։ (Անցողակի դիտել տանք միայն թէ անոր մէջ այդչափ մեծասքանչ գեղեցկութիւններ գտնողները և անոր հեղինակը Պայրընի, Միլտոնի, Հիւկօի և Լօնկֆէլոյի նմանցնողները ինչո՞ւ չեն ուզեր փնտռել նաև գրքին մէջ նպատակ մը, որով արդարացնէր իր գոյութիւնը։ Հեղինակը բաներ մը զգացեր է, զանոնք նկարագրեր է, աղէկ կամ գէշ, շատ աղէկ. այս ամէնէն ինչ կ'ելլայ. ինչ է գրքին նպատակը, ինչի կը յանգի ան, ինչ կը սորվեցնէ, ինչի կը ծառայէ։ Այս կէտին երբեք չէ սեւեռած իր ուշադրութիւնը Ներաշխարհի փառաբանիչը, որովհետեւ քաջ գիտէ թէ խախուտ է այդ կռուանը։ Ընթերցողը ինքզինքին չի՞ կրնար հարցնել և իրաւունք չունի՞ հարցնելու հեղինակին՝ այդ տպաւորութիւնը կարդալէ ետքը թէ ինծի ինչ այս բաները։ Հովը կը փչէ եղեր, ծովը կը գոռայ եղեր, պատուհանին մէջ մոմը կը վառի կամ կը մարի եղեր, Իտալիան նոճիներուն մէջ փիւսցա կ'ընէ եղեր, շատ աղէկ. որո՞ւ հոգ ասոնք, կամ ինչ բանի համար կը պատմուին երբ անոնցմէ երրակայութիւն մը չպիտի ելլէ։ Ամէն մարդ ալ այդ տեսակ sèrsèr ունի։ Մնաց որ արդեօք կը պահանջէին որ ընթերցողները գուշա՞կ ըլլան, հասկնալու համար անիմաստ, ճապաղ թռուցիկ բառերու և խօսքերու այն քաոսին որ Ներաշխարհը կը յատկանշէ։ Ինչ է գրքի մը նպատակը, հասկնալի ըլլալ և օժանդակել ժողովրդին մտաւորական կրթութեանը, ո և է ուղղութեամբ։ Երբ գիրք մը կը թերանայ այդ նպատակին մէջ, ալ ինչ հիմեր կը գտնեն իրենց ոտքերուն խարիսխ անոր փառաբանութեան նուիրուած ինքնակոչ քուրմերը)։

Բայց այս չէ՛ որուն վրայ պիտի խօսինք։ Կ'ուզէինք մանաւորապէս վեր հանել այն ամբարտաւան և մեծամիտ ոգին որով վարակուած է Նըլքէնճեանի գրիչը և որ իր մէջ մշակուելով կրնայ հիւանդութիւն մը ըլլալ իրեն օր մը, ինչպէս որ ամէն ունակութիւն առաձ է յանգելու այդ վախճանին։

Ակնյայտ ճշմարտութեան մը չափ որոշապէս ապացուցանեցաւ ալ թէ՝ Ոսկերչաց Շուկայի համեստուկ, կամացուկ, մշտինի վրայ կռխելու վախցող երեւոյթով գրագէտին մէջ պահուըտող գրիչը իր արտաքինին հիմնովին հակառակը ծայրայեղ կերպով ամբարտաւան, մեծամիտ, խրոխտ ու կոկոզավիզ է։ Թէ ինչո՞ւ և ինչպէ՞ս, պիտի ապացուցանենք հիմա։

Պ. Նըլքէնճեան յայտնի ճիգ մը ունի ամէնէն պարզ նիւթին վրայ ալ գրած ատեն, իր բոլոր ունեցած հմտութիւնը, գիտցած բոլոր տեղեկութիւնները թխելու յօդուածին մէջ ուր բնաւ պէտքը չի կայ անոնց։ Բայց ինք ճարտար դարձուածք մը ստեղծելով՝ համրիչի հատիկներու պէս իրարու ետեւէ կը չարէ ամենեւին իրարու հետ կապ չունեցող անունները բոլոր անգլիացի կամ ֆրանսացի բանաստեղծներուն, և տողեր մէջ կը բերէ, խօսքեր կը դիզէ, պարբերութիւններ կը թարգմանէ, վերջապէս իրար կը խառնէ Շէլին, Պայրընը, Միլտոնը, Հոմերը, և ամբողջ չարքը դասականներուն։ Ցուցնելու համար թէ որչափ առաջ գացած է այս մօլութիւնը իր մէջ և թէ որչափ անհարկի կերպով կը կուտակէ այդ անունները, ձեռք կ'առնենք իր մէկ յօդուածը Ներաշխարհի վրայ և կը հետեւինք անոր ընթացքին, մատնանշելով այն հարուածները, ուր անպէտ կերպով բանաստեղծի մը անունը կը թխէ, ետեւէն ուրիշի մը անունը, ետքէն ուրիշի մը մէկ քառեակը։ Եւ ասոնք ամէնը՝ պարզապէս ցուցամոլութեան համար, մնապարծութեան համար, չափազանցութեամբ և մեծամտաբար ըսել ուզելով. «Տեսէ՛ք, ես ինչե՛ր գիտեմ. դուք ալ գիտէ՞ք»։ Իբր թէ հասարակ գրագէտի մը իսկ անծանօթ ըլլային այդ անունները։

Կ'սկսինք մեր աշխատութեան, զոր անօգուտ չենք դատեր, միանգամ ընդ միշտ յորդորելու համար Պ. Նըլքէնճեանը որ վազ անցնի իր ցուցամոլութեան ճավէռէն և յօդուածին մէջ ըսելիքը միայն ըսէ, չիտակ չիտակ առանց մեծ մարդոց անուններու կարաւան մը կուտակելու իր գրուածքին մէջ։

Ա. Յիշատակելու առթիւ «Ներաշխարհ»ի կարգ մը անիմաստ բառերը, յանկարծ Գաթրճեանը մէջտեղ կը գլտորէ։ Ինչ առնչութիւն. ուրկէ՞ ուր. (Ես Գաթրճեանն ալ կարդացած եմ, ըսել կ'ուզէ Պ. Նըլքէնճեան)։

Բ. Գրական միջանկեալ տեսութեան մը մէջ, Պ. Նըլքէնճեան պատրուակ մը կ'ստեղծէ Հիւկօն յիշելու և անկէ չորս տող մէջ բերելու, որոնք նիւթին հետ բնաւ կապ չունին։ (Ես Հիւկօն ալ կարդացած եմ, ըսել կ'ուզէ պարզապէս Պ. Նըլքէնճեան)։

Գ. Նորէն Հիւկօն բերան առնելու համար Ներաշխարհի հեղինակը հրէշը կ'ընէ իր գրքին։ Ու կամացուկ մը Հիւկօյէն խօսք մըն ալ։ («Ինչե՛ր ալ գիտէ»)։

Դ. Քիչ վարը նորէն գաղղիերէն պարբերութիւն մը չռայլելու պատրուակով հեղինակը կը նմանցնէ մեծ հեղինակի մը։

Ե. Տողի մը մէջ [illegible] բառին կը հանդիպի ու անոր մէջ նմանութիւն մը գտնելու պատրուակով ուրիշ բանաստեղծութեան մը հետ չորս տող ալ կը քչէ ուրիշ հեղինակէ մը։ (Ես ան ալ կը ճանչնամ։)

Զ. Պ. Նըլքէնճեան Պայրընն ալ կարդացած է. կարելի՞ բան է որ զայն ալ չի յիշատակէ. ուրեմն պատրուակ մը, և կը գտնէ. Ձրաքեան «մենաւոր ծով» ըսած է. Պայրըն ալ «անհատազօտ մենափառ» Ովկէան ըսած է. ատիկա կը բաւէ Պ. Նըլքէնճեանին։ Երկու տող ալ Պայրընէն։ (Անգլերէն ալ գիտէ Պ. Նըլքէնճեան)։

Է. Չըր բաւեր. տակաւին ուրիշ բաներ ալ գիտէ Պ. Նըլքէնճեան, զորս պէտք է մէջտեղ դնէ. ուրեմն. Ձրաքեան Ովկէանին վրայ կը հիանայ։ Հիւկօ ալ հիացած է։ Ատիկա կը բաւէ։ Ու նորէն Հիւկօ ու նորէն երկու տող Հիւկօէն։

Ը. Չէ՞ք գիտեր Լօնկֆէլօ ալ կարդացած է Պ. Նըլքէնճեան։ Բայց ինչպէս հասկցնէ, կը գտնէ ան միջոցը։ Լօնկֆէլօ «հովին ուսը» ըսած է. օ՜հ, Ձրաքեան ալ ըսած է նոյնը. «հովին ուսը»։ (Նոր պիտի սորվինք որ Les grands esprits se rencontrent (!) Եւ մեծաչուք չորս տողեր ալ կը բազմին.. Լօնկֆէլօէն, մէկ բառի մը նմանութեան պատրուակով։ (Կավռօչ չպիտի կասկածէր բանագողութենէ մը, մինչ Նըլքէնճեան կը գմայլի «մեծ մաքերու այդ հանդիպումէն»)։

Թ. Այսչափով կը լմա՞յ կը կարծէք Պ. Նըլքէնճեանի պաշարը. Տը Սէն Բէվն ալ կը ճանչնայ ան։ Օ՛ն, պատրուակ մը, զայն ալ մէջտեղ գլտորելու։ Ձրաքեան միայնութիւնը կը ջատագովէ։ Տը Սէն Բէվ ալ կը ջատագովէ։ Եւ պատկառելի պարբերութիւն մըն ալ Տը Սէն Բէվէն, թարգմանութեամբը և բնագիրովը. (Աւետարա՜ն կը չինենք կոր)։

Ժ. Ձրաքեան լոյսի վրայ խօսած է։ Միլտոն ալ խօսած է։ Միլտոն ալ առթիւ մը կ'առնէ կը բազմի անմահներու այս զարմանալի չարքին մէջ։

ԺԱ. Իմաստասիրական անորոշ ու հակասական տեսութիւններ ունի Ձրաքեան։ Պ. Նըլքէնճեան ատոնց մէջէն ալ նիւթ մը կը գտնէ, անոնցմէ ոմանք Սբինոզայի և զօմանս ալ Հէկէլի տեսութիւններուն հետ նոյնացնելով։

ԺԲ. Չի յագենար դարձեալ Պ. Նըլքէնճեան իր étalageներէն։ Տակաւին բան գիտէ. պէտք է ցուցնէ։ Ձրաքեան անիրական Իտալիայի մը վրայ ճառած և զառանցած է։ Պայրըն ալ առանց իտէալ կեանքի մը գոյութեան վրայ տարակուսած է։ Ուրեմն նորէն Պայրըն կ'արտասանէ երկար ոտանաւոր մը։

Ու վերջը չի գար անուններու և ոտանաւորներու այս չարքին, այս աչալանջ ու մեծամիտ étalageին, որով յօդուածագիրը չորս հինգ յօդուածներ լեցուցած է, վերլուծելու համար Ներաշխարհը, ո՛չ, ցուցադրելու համար իր հմտութիւնը։

Բռնազբօսիկ են իր citationները, և յայտնի ճիգ մը կայ զանոնք իրարու ետեւէ չարելու, յարմար կամ անյարմար տեղերու մէջ, միմիայն փառամոլութեան, ցուցասիրութեան համար։

Յօդուածի մը արժէքը չի բարձրանար մէջը մեծ հեղինակներու անուն շատ գտնուելով։ Եւ ո՛ւր տեսնուեր է գրքի մը վերլուծման համար գրքին կէսին չափ գրախօսական, որ տակաւին անբաւական է եղեր զայն նոյնութեամբ ներկայացնելու (?.) համար, Պ. Նըլքէնճեանի կարծիքով։ Պ. Նըլքէնճեան չափազանց կը ձախողի առանց մէթոտի մը հետեւելով, որմէ պէտք է վազ անցնի եթէ կ'ուզէ չենք չնորհք բան մը արտադրել և ծիծաղելի չդառնալ։ Ան ինչ փքքուրը է անուններու, այն ինչ կուտակում, սարէն ձորէն, հասկցնելու համար թէ ինք այդչափ հեղինակ կը ճանչնայ և կարդացած է զանոնք։ Այդ ձախողանքն է նաեւ որ զինքը կ'առաջնորդէ ալ աւելի ծիծաղելի սխալի մը։ Բառի մը նոյնութեան պատրուակով ան կը բերէ կը նոյնացնէ տիեզերական համբաւներու արժանացած հեղինակները՝ Ձրաքեանի հետ։ Ինչ տրամաբանութիւն է այս։ Այդ մէթոտով, երեւակայեցէք, Ձրաքեան փոխն ի փոխ կարգը կը դասուի Հիւկօի, Պայրընի, Միլտոնի, Սբինոզայի, Հէկէլի, Լօնկֆէլոյի, գիտէ՞ք ինչու, միմիայն աս չնչին պատճառներով որ՝ Լօնկֆէլլօ «հովին ուսը» ըսեր է Ձրաքեան ալ ըսեր է. Պայրըն, Հիւկօ ծովին ովկէանին և միայնութեան ջատագովութիւնը ըրեր են և Ձրաքեան ալ ըրեր է։ Ու այդ մէկ բառով այդ տեսակ մեծապայծառ իմացականութիւններ կրնան եղեր նոյնանալ... Ձրաքեանի հետ. Պ. Նըլքէնճեանի խելքով։ Այս հաչուով, ալ Հիւկօ, Պայրըն, Լօնկֆէլլօ ըլլալը բան մը չէ ամէնէն յետին գրողին համար իսկ։ Այդ բանաստեղծները ամէնքն ալ կրնան խօսած ըլլալ ծաղիկին, սոխակին, զարունին վրայ. մեր ամէնէն յետին բանաստեղծներն ալ խօսած են անոնց վրայ. ուրեմն մեր բանաստեղծները Հիւկօներ, Միւսէներ, Պայրըններ, Լօնկֆէլօներ են և մենք խապար չունինք։ Եւ Կավռօչ անգամ, զոր օրինակ, եթէ ուզէ կրնայ վաղը Շէքսփիրի կարգը դասուիլ գործածելով սէր բառը, քանի որ անգլիացի մեծանուն բանաստեղծն ալ գործածած է զայն։ Ո՛հ, ո՛չ, Պ. Նըլքէնճեան, իմացականութեանց նմանութիւնը առանց բառի նոյնութեան մէջ չկայանար և ոչ ալ գաղափարի տարտամ նմանութեանց, և դուք, իբրեւ ինքնաստեղծ ակադեմական, աղէկ կրնայիք գիտնալ ատիկա, եթէ վարակուած չըլլայիք բոլոր գիտցածնիդ ցուցադրելու, բազմահմուտ գրագէտ ճանչցուելու, ես գիտեմճիութիւն ծախելու խրոխտութենէն։ Այդ չէ գրական կարողութիւն մը վաւերացնելու միջոցը, այլ թօթափելով կոկոզավիզ յանձնապաստանութեան պատկառելի վերարկուն, արտադրել գոնէ այնչափը զոր ուրիշներ ըրած են և որուն արհամարհանքով նայելու դերը տուած է ինքզինքին գրաբարի երկրպագու այս եսապաշտ գրիչը։ Մասնագիտական հմտութիւն մը զանազան ճիւղերու վրայ՝ չխաւեր ամէն բան գիտնալու և անմերցելի կերպով մեծ հռչակուելու։

Եւ Պ. Նըլքէնճեան՝ որ իր դերը ու գրականութիւնը շատ ամպածրար բարձունքէ մը դիտելու երեւոյթը ունի, ցաւալի է որ ինքզինքին կը ներէ վիճաբանութեան ամէնէն շուկայիկ ձեւը և չքաշուիր ամէնէն տափակ սրաբանութիւններով յարձակելու իր ընդդիմախօսին վրայ։ Վկայ իր պատասխանը Տօմինօի, ուր ըսելու համար թէ «մաքիավէլեան գահավիժում» չըլլար, չորս հինգ օրինակ չուկայիկ ճամարտակութիւններ յաջողած է դիզել՝ որոնց ամէնէն մեղմ տողերը իսկ պիտի զգուշանար ստորագրելու յետին գրչակը։ Ուր մնաց իր ծանրաբարոյութիւնը և մեծաչուք ակադեմական լրջութիւնը։ Մաղձը թող այնչափ չպղտորէ ձեր միտքը, Պ. Նըլքէնճեան, դարձէք նորէն գրաբարին, գոնէ չէք սայթաքիր հոն։

Ա. Ա.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(27)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ե.

ԴԱՏԱՐԿ ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ

Սառա ամուսնոյն տկար փորձերուն ապարդիւն ըլլալը հաստատելէ ետք, զայն հանդարտեցնելով,

—Ամէն ժամանակէ աւելի ըսաւ, հիմա է որ պէտք ունինք մեր պաղարիւնութեան, անանկ յուսահատիլ, ողբալ, արտասուելը մազի չափ օգտակար բան մը չկրնար ըլլալ մեր փրկութեան համար. Նախ ինչ կը նշանակէ լքաշոգի ընթացող այս չոգենաւին ծխնելոյզներէն մուխ չելլելը, այս կէտը ճշդենք.

—Կարելի է ելեկտրաշարժ չոգենաւ մըն է, պատասխանեց Լիւսիէն.

—Պահ մը այնպէս ենթադրենք, ըսաւ Սառա, ուրեմն այս ծխնելոյզները ինչ բանի պիտի ծառայեն։

Խեղճ Լիւսիէն դեռատի կնոջը այս հարցումին ալ չկրնալով պատասխանել, բոլորովին պզտիկ մնացած էր անոր առջեւ, ինք որ եօթ ֆլիւպի մը անգամ էր, չէր կրնար խելք հասցնել թէ ինչո՞ւ չոգենաւին ծխնելոյզէն ծուխ չելլար. այս պարագան ամօթ կը պատճառէր իրեն, մինչդեռ Սառա հետզհետէ լուրջ դէմք մը առնելով,

— Հիմա սա՛ խնդիրը լուծենք, ըսաւ, տեսնենք ինչպէս պիտի ելլենք մէջէն, նաւապետին տեղը մարդ չկայ, նաւաստիները չեն երեւնար, ղեկավարը մէջտեղ չկայ և չոգենաւը ամենայն կանոնաւորութեամբ կ'ընթանայ, չըլլայ որ տախտակամածին տակը մասնաւոր տեղ մը ըլլայ և չոգենաւին մարդիկը հոն կատարեն իրենց պարտականութիւնը առանց մէկու մը երեւնալու։

—Ինչ կ'ըսէք, կարելի՞ բան է միթէ, գոչեց Լիւսիէն։

—Կարելի, անկարելի. ասկէ ուրիշ միջոց մը չեմ տեսներ որ խելքի մօտ ըլլայ, հետեւաբար կ'առաջարկեմ որ այս ենթադրութիւնը հիմ բռնելով առաջ տանինք մեր քննութիւնը։

Սառա այս գաղափարը յայտնելէ ետք, ամուսնոյն թեւը մտաւ ու հրամայական շեշտով մը,

—Վար իջնանք, ըսաւ։

Երկու ամուսինները սկսան առաջանալ սանդուխներէն դէպի վար. Լիւսիէն առանց ո և է կարծիք յայտնելու մեքենաբար կը հետեւէր կնոջը, իսկ այս վերջինը խուզարկողի երեւոյթ մը առած էր։ Երբ սրահ իջան, նախ չոգենաւին վերի կողմը ու ետքը վարի կողմը գնաց, աջ ու ձախ գննեց, խցիկները մէկիկ մէկիկ բացաւ, դարձեալ ոչ ոք ելաւ դէմը։ Դեռատի կինը հետզհետէ կը ջղայնանար ու քիչ մըն ալ հայհոյանք կը ժայթքէր զիրենք այս կացութեան ենթարկողներու հասցէին,

Երկու ամուսիններ, այսպէս առաջ տանելով իրենց զննութիւնը քեմաներու մեքենանոցը իջան և դատարկ կարծուած այս չոգենաւին ամէնէն մութ խորշերը անգամ պրպտեցին առանց նաւաստիի հետքը տեսնելու։

— Չեմ հաւատար, գոչեց Սառա ոտքերը գետինը զարնելով, չեմ հաւատար, կարելի չէ որ այս չոգենաւը պարապ ըլլայ, այսչափ կանոնաւորութեամբ ու ճշտութեամբ առաջ գացող չոգենաւը անպատճառ փորձ նաւապետ մը և վարժ նաւաստիներ պէտք է ունենայ, հակառակ պարագային մինչեւ հիմա հարիւրաւոր վտանգներու ենթարկուած պէտք է ըլլայինք։

Լիւսիէն կնոջը յախորդանքը պակսեցնելու դիտումով,

—Իրաւունք ունիք, Տիկին, ըսաւ, առանց ենթադրութիւններ ընելը շատ դիւրին է, դժուարին կէտը այս աներեւոյթ նաւաստիները գտնելն է, եթէ Միջին Դարու մէջ ըլլայինք անպատճառ պիտի ըսէի որ դեւերը ու մենէ աղէկներն են որ կը վարեն զայն։

— Դուք կրնաք ձեր ուզածը ըսել, պատասխանեց Սառա, ես անպատճառ պիտի լուծեմ այս գաղտնիքը։

Դեռատի կնոջ խօլական վազքով մը ճաշարանը, ընդունելութեան սրահը, մեքենաներու կեդրոնը և նոյն իսկ ճեմիշները անգամ պտտեցաւ և երբ դարձեալ անկարելի եղաւ ո և է մարդկային հետք նշմարել, այն ատեն ճշմարիտ սոսկում մը պատեց երկու ամուսիններն ալ, որոնք սկսան խոր թախծութեամբ մտածել։

—Եթէ անապատի մը մէջ ըլլայինք, ըսաւ Լիւսիէն, ասկէ շատ աւելի մխիթարական պիտի ըլլար մեր վիճակը, գոնէ օր մը երկու, երեք տառապելէ ետք, կրնայինք քաղաքի մը ծայրը կամ գիւղի մը ստորոտը հասնիլ, հոս ամեհի ծովուն խորութեանը մէջ ինչ պիտի ընենք անօգնական։

Սառա որ միշտ ամուսինը կը քաջալերէր, այս անգամ լռեց, անմիջապէս ծունկ չօքեցաւ ու երկու ձեռքերը բազկատարած բարձրացնելով, սկսաւ հեկեկանօք հեծկլտուքներով աղօթել։ Լիւսիէն ալ անոր հետեւեցաւ ու սկսաւ աղօթել։

Տեսարանը սրտաճմլիկ էր, երկու ամուսիններ կէս ժամու չափ առանց ջերմեռանդօրէն աղօթեցին։ Սառա ետքը ամուսնոյն դառնալով,

—Ներէ ինծի սիրելի Լիւսիէնս, ըսաւ, իմ անտեղի միջամտութիւնս էր Լուկի արարքներու, որ այս տխուր վերջաւորութիւնը պիտի տայ մեր կեանքին, Ներէ ինծի սիրելի ամուսինս, ներէ որ իմ անխելքութեանս զոհեցի քեզ։

Դուքսը ամուսինը ողջագուրելով,

—Ասանկ սիրալիր մահ մը մահերու ամէնէն քաղցրն ու հաճելին է ինծի համար, ձեզի հետ գիրկ գրկի ծովուն խորը թաղուելէ աւելի ինչ երջանկութիւն կրնայի երազել։

Դուքսը որ պահ մը սկարացած էր, հիմա իրենց կեանքին այս վերջակէտին՝ կատարեալ արիասրտութեամբ մը ամուսնոյն փարած սկսաւ անկէ աւելի քաջութեամբ արհամարհել մահը միշտ չմեղացնելով կինը ու բաղդաւորութիւն մը սեպելով իրեն՝ մեղրալուսնի չրջանին մէջ կնոջը հետ կեանքին վերջ տալը։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆ ՄԷՋ. — ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Հրաժարեալ նախարար Կոմս Կոլուխովսքի արտաքին գործոց իր նախկին պաշտօնեաներէն հրաժեշտ առաւ Ուրբաթ ։ Դիւանապետ Մէրէյ այս առթիւ հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ .—

«Վսեմափայլ տէ՛ր, Գերյարգելի՛ կոմս .— Արտաքին գործոց նախարարութեան բոլոր պաշտօնեաները անկեղծ տրամադրութեամբ և տխուր զգացումներով այսօր Ձեր Վսեմութեան առջեւ կը ներկայանան ։ Մեր երեւնալու պատճառն է բաժանումը երկարամեայ բարձր պետին, որ իր մինչեւ հիմակուան գործունէութեան պաշտօնարանը կը թողու, և այս հրաժեշտը ի խոր խոցած է մեր սիրտերը ։ Տասնըմէկուկէս տարի Ձեր Վսեմութիւնը գտնուեցաւ այս Պաշտօնարանին գլուխը, և բարեբախտութիւնը ունեցած էինք Ձեզ մօտ գալու թէ՛ իբրեւ պաշտօնեայ և թէ իբրեւ ընկերակից ։ Չկայ մէկը մեր մէջէն որուն Ձեր Վսեմութիւնը յայտնած չըլլայ իր բարեացակամութիւնը, որուն ճակատագիրը քաջալերած չըլլաք բարերար ձեռքով, և վարձատրած չըլլաք ։ Այս երկար ժամանակամիջոցը լեցուած է Ձեր Վսեմութեան համար դէպքերու առատութեամբ դժուարութեան և աշխատութեան մեծութեամբ, նաեւ շարք մը պատիւներով և յաջողութիւններով ։ Ձեր Վսեմութեան և մեր միջեւ հաստատուն կապ մը կայ — ոչ միայն պարտաւորութեան և սովորութեան այլ նաեւ անձնական համակրութեան կապը, զոր Ձեր Վսեմութիւնը գիտցաւ հիւսել բարեացակամութեան և բարութեան ոսկի թելերով ։ Շնորհակալութեան պարտք մը կը ծանրանայ մեր վրայ հանդէպ Ձեր Վսեմութեան, և զոր այսօր այս քանի մը՝ բայց անկեղծ բառերով կ՚արտայայտենք, և որ սակայն յաւէտ անխախտ պիտի պահենք տեւական յարգանքով Ձեր Վսեմութեան համար ։ Մեր սրտին խորերէն եկած բարեմաղթութիւնները Ձեր Վսեմութեան կ՚ընկերանան Ձեր ապագայ կեանքի ասպարէզին մէջ, և երբ այսօր շնորհուի մեզի մեր ամէնուն անունով վերջին խնդիրք մը ուղղել Ձեզ, ա՛ն է թէ իցի՛ւ Ձեր Վսեմութիւնը բարեկամական և ջերմ յիշատակ մը պահէ մեզի համար ։»

Կոմս Կոլուխովսքի պատասխանեց հետեւեալ կերպով .—

«Յարգելի Տեա՛րք իմ. — Դրեթէ տասներկու տարիներ առաջ մեր Շնորհաշուք Տիրոջ՝ Վեհ. կայսեր վստահութեամբ այս պաշտօնին կոչուելով, այսօր գործունէութեանս ծայրագոյն սահմանին հասած եմ, ուրկէց նայուածք մը միայն կրնամ արձակել անցեալին վրայ ։ Եւ երբ այդ սահմանին վրայ կը պտտցնեմ աչքս յետահայեաց ակնարկներով, առաջին անգամ մտքիս առջեւ կը ներկայանայ պատկերը այն ջերմ, ազդու և անձուէր աջակցութեան և օգնութեան, զոր իմ գործունէութեանս միջոցին միշտ ցոյց տուիք ինծի, յարգելի՛ աշխատակիցներս և բարեկամներս, զորս մինչեւ յետին շունչս պիտի յիշեմ շնորհապարտ զգացումներով ։ Ցուղումնալից բազում ժամեր հասարակաց աշխատութեամբ միասին անցուցած ենք, բազում ուրախութիւններ, բայց նաեւ բազում մտահոգութիւններ միասին զգացած ենք այս ժամանակամիջոցին մէջ, և ասկէց ծնած է փոխադարձ վստահութեան և անկեղծ համակրութեան ամուր կապը, որ մասնաւորապէս զգալի կ՚ընէ ինծի ձեզմէ բաժանումը ։

«Այս վայրկեանիս այս զգացումը միայն կը տիրէ իմ վրաս, ուրիշ զգացում մը չի խառնուիր ասոր մէջ, ուրովհետեւ իշխանութեան և ազդեցութեան հետամուտ եղած չեմ բնաւ ։ Իմ միակ առաջնորդս եղած էր միշտ իմ պարտաւորութիւնս խղճմտօրէն կատարել հանդէպ մեր Օգոստափառ Վեհապետին, և կը կարծեմ թէ միշտ հաւատարիմ մնացի այս ուղղութեան առանց գովեստի կամ պարսաւի ակնկալութեան, հաւատարիմ մնալով նաեւ սա՛ սկզբունքին .— «Կատարէ՛ քու պարտականութիւնդ ի՛նչ որ ըլլայ ։»

«Եւ հիմա, յարգելի բարեկամներս, ի սրտէ հրաժեշտ կ՚առնեմ ձեզմէ ։ Այս պաշտօնարանը կը թողում սա՛ ներքին բաղձանքով որ անիկա մեր երկրին երկու պետութեանց շահուն համար անխախտ միութեան մը ապահով ապաստանը ըլլայ, և երկրին տայ կարողութիւն և պատկառանք ։ Ձեր հնօրեայ պետին հանդէպ բարեացակամ յիշատակ մը պահեցէ՛ք, ինչպէս ինք միշտ պիտի մնայ ձեզի հաւատարիմ բարեկամ մը ։»

Յետոյ Կոմս Կոլուխովսքի իւրաքանչիւրին հետ ձեռք թօթուելէ վերջ մեկնեցաւ վերջնականապէս Աւստրիոյ-Մաճառստանի արտաքին գործոց պաշտօնարանէն ։

ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐ ԷՐԷՆԹԱԼԻ ՄՈՒՏՔԸ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆԸ. — ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Կոլուխովսքիի մեկնելէն վերջ արտաքին գործոց պաշտօնարանը մտաւ գործեց նորընտիր նախարար Պառոն Էրէնթալ ։ Դիւանապետ Մէրէյ ողջունեց զայն հետեւեալ բանախօսութեամբ. —

«Վսեմափայլ տէ՛ր, Գերյարգելի Տէ՛ր Նախարար. — Նախարարութեան հոս հաւաքուած պաշտօնակալներուն խումբին անունով կը համարձակիմ ամենայն պատկառանօք ողջունել Ձեր Վսեմութիւնը իբրեւ մեր նոր պետը ։ Ո՛չ միայն այս պաշտօնարանը, ուր ահա հրաւիրուած էք գործելու, այլ նաեւ Ձեր այժմու ստորադաս պաշտօնեաներէն մեծագոյն մասը տարիներէ ի վեր քաջածանօթ են Ձեր Վսեմութեան ։ Մեզմէ շատերուն և Ձեր Վսեմութեան միջեւ ո՛չ միայն պաշտօնական՝ այլ նաեւ անձնական յարաբերութիւններ կան, այս պաշտօնարանին մէջ Ձեր Վսեմութեան նախորդ պաշտօնավարութեան գործակցութեան հետեւանքով ։ Բազմ տարիներէ ի վեր վարժուած ենք Ձեր Վսեմութեան մէջ տեսնելու մեր դիւանագիտական ասպարէզին մէկ անդամը, որ ո՛չ միայն իրեն յանձնուած գործերուն բարձունքին վրայ գտնուած է միշտ, այլ նաեւ քաղաքական ձիրքերով և անհատական ուղղութեամբ արագ արագ բարձրացաւ ահա այս ամենաբարձր պաշտօնին ։ Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարները պարտաւորութեան զգացմամբ տոգորուած իրենց նոր պետին տրամադրութեան տակ կը դնեն իրենց բոլոր և լաւագոյն ուժերը, խնդրելով որ Ձեր Վսեմութիւնը ապահով ըլլայ մեր եռանդագին աջակցութեան, մեր սրտագին անձնուիրութեան վրայ ։ Կը յուսանք թէ ասով արժանի պիտի ըլլանք Ձեր Վսեմութեան վստահութեան և բարեացակամութեան, զոր իրագործել պարտականութիւնն է մեր ամէնուն որոնց կողմէ բարի գալուստ կը մաղթեմ ձեզի ։»

Նախարար Պառոն Էրէնթալ հետեւեալ խօսքերով պատասխանեց այս բանախօսութեան .—

«Շնորհակալ եմ Վսեմ. Դիւանապետին, իմ յարգելի բարեկամիս, և հնօրեայ պաշտօնակցիս, իր ողջոյնի սրտագին խօսքերուն համար ։ Ո՛չ միայն Ն. Վսեմութեան մէջ, այլ նաեւ հոս ներկայ եղող բազմաթիւ միւս պաշտօնեաներուն մէջ, մտերիմ, սիրելի ծանօթներ և նախորդ պաշտօնակիցներ կը տեսնեմ ա՛յն ժամանակէն՝ երբ ես՝ դեռ շատ երիտասարդ՝ Բալնօքի կոմսին առաջնորդութեան տակ դիւանագիտական ասպարէզը սկսայ ։ Այս պարագան ևս կը լեցնէ զիս վստահութեամբ թէ իմ ճանչցած և գնահատած նախարարութեան պաշտօնակալներուն խումբը իմ դիտաւորութիւններս ուղիղ պիտի հասկնայ և իր ամբողջ աջակցութիւնը պիտի նուիրէ ինծի ։ Այս տեսակէտով յոյս դրած եմ նաեւ այս պաշտօնարանին փայլուն աւանդութիւններուն վրայ, որ բարձր պարտաւորութիւններ կատարած է ։ Աշխատութեան մեծ խնդիրներ ունինք մեր առջեւ, զորս պիտի սկսինք ուրախ սրտով և անդրդուելի որոշմամբ, կատարելու համար մեր պարտքը մեր ամենասիրելի Վեհապետին և հայրենիքին հանդէպ ։ Այս զգացմամբ կ՚ողջունեմ ձեզ, Տեարք իմ, իբրեւ ձեր նախարարը, և կ՚ապահովեմ ձեզ թէ մեծ բարեացակամութեամբ պիտի գնահատուին միշտ ձեր ջանքերը և ձեր յոգնութիւնները ։»

Դիւանապետ Մէրէյ յետոյ նոր նախարարին ներկայացուց այն պաշտօնեաները, որոնք անձնապէս ծանօթ չէին դեռ ։

⁂ Պառոն Էրէնթալ Բեթերսպուրկ երթալէ վերջ Պերլին պիտի հանդիպի քաղաքական բարեկամութեան կապը աւելի ևս ամրացնելու համար Պիւլով իշխանին հետ ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԵՒ ՄԱՃԱՌՍՏԱՆԻ 1907Ի ԵԼՄՏԱՅՈՅՑԸ. — Սովորական Պէտքերու համար .— Արտաքին գործոց նախարարութիւն՝ 12 միլիոն 145,894 քուրօն. — Պատերազմական նախարարութիւն՝ 291 միլիոն 160,048 քուրօն. — Ծովային նախարարութիւն՝ 42 միլիոն 850,110 քուրօն .— Ելմտական նախարարութիւն՝ 4 միլիոն 355,769 քուրօն .— Հաշուակալութեան դիւան՝ 320 հազար 179 քուրօն ։ Համագումար՝ 350 միլիոն 832,000 քուրօն ։

Իսկ արտասովոր ծախքերու համար. —Արտաքին գործոց նախարարութիւն՝ 542,630 քուրօն. — Պատերազմական նախարարութիւն՝ 13 միլիոն 752,755 քուրօն .—Ծովային նախարարութիւն՝ 2 միլիոն 549,890 քուրօն ։ Համագումար՝ 367 միլիոն 677,275 քուրօն ։

Երկու Պետութեանց (Աւստրիոյ և Մաճառստանի) հաւասար չափով որոշուած այս ծախքերուն դէմ կայ մաքսային հասոյթներու ամբողջութիւնը՝ 129 միլիոն 513,629 քուրօն, անդին կը մնայ 238 միլիոն 163,646 քուրօն, որուն 81 միլիոն 928,294ը Մաճառստանի կը վիճակի ։

Ինչպէս յայտնի է, վերոյիշեալ նախարարութիւնները միայն հաւասարապէս երկու Պետութեանց համար են. միւս նախարարութեանց ծախքերը իւրաքանչիւրը իր պիւտճէէն կը հոգայ ։

Երկու Տէրութեանց այս հաւասար կամ հասարակաց նախարարութեանց պիւտճէն 1907ին բաղդատմամբ իր նախորդին 20 միլիոն 956,913 քուրօն աւելի է ։ Բայց որովհետեւ մաքսային հասոյթները 13 միլիոն 66,850 քուրօն աւելի բարձր են, ուստի նոր յաւելուածը 7 միլիոն 890,063 քուրօն պիտի ըլլայ միայն ։

ՄԱՐՕՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Մարօքի սահմանակից ֆրանսական գաղթավայրին ընդհանուր կառավարիչ Ժօնառ Վարչական Խորհուրդին հացկերոյթին առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանելով յայտարարեց թէ Մարօքի մէջ երթալով կը զօրանայ հակաֆրանսական զգացումը, և հետեւաբար Ֆրանսա պարտաւոր է զգուշական միջոցներ ձեռք առնել.

ՊԱՐՏԱՊԱՆԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ.—Ուրբաթ օր ձերբակալուեցաւ Վիէննայի պատրաստ հանդերձեղէններու մեծ վաճառատան մը տէրը Ֆիլիք Լէօվի, որ իր վճարումները դադրեցուցած էր ։ Առնելիքտէրներուն յանձնաժողովը պատմական ա՛յնպիսի պարքներ երեւան հանած էր որ անոր ձերբակալութիւնը անհրաժեշտ կը դարձնէին գլխաւոր այն պատճառաւ որ Լէօվի իր տեղակները կեղծած էր ։ Վաճառատան պարքն է 1 միլիոն 800 հազար քուրօն, որուն դէմ 450,000 քուրօն միայն առնելիք կայ. Լէօվի իր վճարելու կարողութիւնը հաստատ ցոյց տալու համար իր հաշուեկշիռները և գործառնութեանց տեղակները խարդախեր է ։

Ֆիլիք Լէօվի վաճառատունը տասներուն տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունէր. տարեկան մէկ միլիոն քուրօնի գործառնութիւններ կը կատարէր ։ Վեց տարիէ ի վեր վաճառատան տէրը պարտաւորուած էր ընդարձակել իր գործը, և անկէց ի վեր մեծաքանակ կը վաճառէր դերձակութեան վերաբերեալ վաճառքներ ։ Այս տարուան սկիզբը վաճառատան մէկ ներկայացուցիչը խարդախութիւն մը ըրաւ 60,000 քուրօն գողնալով. Լէօվի իր վարկը չխախտելու համար յայտարարեց թէ գողութիւնը մեծ գումարի մը չուրջ չդառնար ։ Քիչ վերջը Վիէննայի մեծ շուկային մէջ հրդեհ պատահելով Լէօվի վաճառատունն ալ 60,000 քուրօնի վնաս մը ունեցաւ ։

Առեւտրական շրջանակներու մէջ Լէօվիի սնանկութեան գլխաւոր պատճառը կը համարուի իր ընտանեկան շռայլութիւնը. իր անձին և իր ընտանիքին համար տարեկան ծախքերը 140,000 քուրօն էին ։

ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. —Քլէմանսոյի նախարարութիւնը ամէն բանէ առաջ բաժանման օրէնքը գործադրելու հարկին առջեւ կը գտնուի ։ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան խնդիրները բոլորովին երկրորդական են իրեն համար ։ Քլէմանսօ և Պրիան, մին իբրեւ ներքին, միւսը իբրեւ կրօնից նախարար իրենց ծրագիրը պաշտպանեցին այս օրերուս ։ Կառավարութիւնը կաթոլիկներուն ձեռքէն պիտի չառնէ և պիտի չգոցէ այն եկեղեցիները, որոնք օրէնքին պահանջած կրօնական միաբանութիւնները կազմած չըլլան, բայց եթէ օրէնքին հակառակ հաւաքումներ և յայտարարութիւններ ըլլան, կառավարութիւնը ամենախիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ; և Խորհրդարանէն նոր օրէնք պիտի խնդրէ ։ Կայ արդէն 1881ի օրէնքը, որ կը տրամադրէ թէ ամէն հանրային հաւաքումէ նախ պէտք է հաղորդուի քաղաքապետին, և յետոյ հաւաքման համար պատասխանատուներ պէտք է ցոյց տրուին կառավարութեան ։ Պէտք է նաեւ մինչեւ իսկ կաթոլիկ եկեղեցիներու մէջ բացառիկ ստուար հաւաքումները կանխաւ ծանուցուին կառավարութեան ։

Կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ նաեւ Խորհրդարանին որ օրէնքին ընդդիմացող կրօնական ո և է պաշտօնեայ կորսնցնէ իր իրաւասութիւնները իբրեւ Ֆրանսացի ։ Բայց այս առաջարկը պիտի ընէ ա՛յն ատեն միայն, երբ այդպիսի արարքներ երեւան գան օրէնքին գործադրութեան թուականին (յառաջիկայ Դեկտ.) ետքը ։

ԿՌԻՒ ՄԸ ՃԱՊՈՆԻ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԻՋԵՒ .—Նիւ-Եորքէն հետեւեալը կը հեռագրեն Ճարոնի և Միացեալ Նահանգաց միջեւ պայքարի մը վերաբերմամբ. — Սան Ֆրանչիսքոյի դպրոցներէն ամերիկեան կառավարութիւնը վտարեց Ճարոնցի տղաքները ։ Ճարոնական կառավարութիւնը նախապէս հակաճառող ընթացք մը չնկատեց այս պարագան, բայց հիմա Ուաշինկթընի իր դեսպանին միջոցաւ պաշտօնապէս բողոք կ՚ընէ, և Ճարոնի մէջ ալ Միացեալ Նահանգաց դէմ խիստ վրդովեալ կացութիւն մը կը տիրէ ։ Ճարոն կը պահանջէ որ Միացեալ Նահանգաց հանրային դպրոցները Ճարոնցի տղայոց համար ևս բաց մնան, ինչպէս միւսներուն առջեւ ։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը իսկոյն պատասխանեց այս բողոքին, ոչ միայն յայտարարելով թէ Սան Ֆրանչիսքոյի իշխանութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրուած է այս մասին, այլ նաեւ խնդրելով որ Ճարոն ալ Ալասքայի ջուրերուն մէջ գաղտնի որսորդութիւն ընող Ճարոնցիները պատժէ ։ Դեսպան Աօքի իր բողոքին մէջ ա՛յնպիսի լեզու մը կը գործածէ որ յայտնի է թէ նոր պահանջումներ ալ պիտի ընէ Ամերիկային, Ճարոնցիներուն հանդէպ ցոյց տրուած ընդհանուր վարմունքին համար. պիտի պահանջէ որ Հավայի կղզիներուն մէջ Ճարոնցիներուն համար բացառիկ օրէնքները ջնջուին, որոնց համեմատ Հավայի կղզիներուն մէջ Ճարոնցին գրեթէ ժանտախտ մը համարուած է ։ Փիլիպպեանց մէջ ևս նոյն պահանջումը Ճարոնցիներուն համար ։

Ամերիկեան կառավարութիւնը փութով հեռագրեց Սան Ֆրանչիսքոյի իշխանութեանց որ հաղորդեն թէ ի՛նչ պատճառաւ ճարոնցի տղաքը վտարուած են վարժարաններէն ։ Իշխանութիւնք խոստացեր են մինչեւ Նոյ. 5 պատասխանել ։ Բայց օրէնքը ետ առնելու դիտաւորութիւն չունին բնաւ, որովհետեւ ասիկա պարզ ներքին քաղաքականութեան մէկ որոշումն է, որով Ծ. Ասիացի տարրերուն չեն ուզեր երես տալ Ամերիկայի մէջ ։ Ամերիկեան մամուլը խիստ կը քննադատէ ճարոնցի դեսպանին բանեցուցած լեզուն, և կը պահանջէ որ ճարոնական կառավարութիւնը ետ կանչէ զայն, եթէ անլսելի մնայ իր բողոքը ։ Ամերիկացիք սակայն չեն նախատեսեր որ ասկէց մեծ դժուարութիւններ և նոյն իսկ պատերազմ կրնայ ծագիլ երկու երկիրներու միջեւ ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ.—Ալֆոնսօ թագաւոր ստորագրեց այն հրամանագիրը, որով կառավարութիւնը կ՚արտօնէ Խորհրդարանին ներկայացնել կրօնական միաբանութեանց օրինագիծը ։ Վատիկանի Սպանիական դեսպանը ետ պիտի կանչուի, որովհետեւ կառավարութիւնը համամիտ չէր այն լեզուին զոր անիկա բանեցուց Պապին առջեւ, իր յանձնարարագիրը մատուցանելուն առթիւ ։

ՄՈՐԹԻ ՊԱՏՈՒԱՍՏՈՒՄ .—Մորթի պատուաստումի զարմանալի դէպք մը կը հեռագրուի Նիւ Եորքէ .— Տիկին Ռըսէլ անուն կին մը Նիւ Եորքի մէկ արուարձանին մէջ ալգոլի պատրոյգի վրայ բան մը եփած ատեն, կանթեղը պայթեցաւ ։ Կնոջ մարմնոյն վարի մասը ա՛յնքան սաստիկ վիրաւորուեցաւ որ առաջին անգամ իր կեանքէն ա՛լ յուսահատած էին ։ Յետոյ մորթի պատուաստում փորձուեցաւ, և տիկին Ռըսէլի 19 տարեկան զաւակէն, ամուսինէն և տագրէն, տեղացի դատաւորէն, բժիշկէն և Ս. Ժօզէֆ հիւանդանոցին երեք հիւանդապահուհիներէն 100 կտոր չափ մորթի մասեր առնելով յաջողապէս պատուաստեցին վիրաւորեալ կնոջ մարմնոյն վրայ ։ Հիմա ապաքինելու ամէն հաւանականութեան մէջ կը գտնուի ։ Պատուաստումը մաս առ մաս շարունակեց երկու շաբաթ, և բժիշկները կ՚ըսեն թէ 100 նոր կտոր պէտք կայ գործողութիւնը ամբողջացնելու համար ։ Մորթի փոքրիկ մասեր իրենց մարմինէն տալ յօժարող կամաւորներու եղած հրաւէրը վեհոգի արձագանգ կը գտնէ ։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՔԱՆԶԱՍԻ ՄԷՋ.— 25էն մինչեւ 30 հոգի իրենց կեանքը կորսնցուցին Եչ. առաւօտ Քանզասի մէջ (Ամերիկա) տեղի ունեցած հրդեհի մը միջոցին ։ Արհեստաւոր դասակարգի մարդոց բնակած շէնքին վարի յարկէն ծագեցաւ հրդեհը, և իսկոյն ծաւալեցաւ ամբողջ շէնքին մէջ, ուր 200 հոգի կը բնակէին ։ Ոմանք վար ցատկելով մեռան, բայց հրաշքով ազատեցան ցատկողներէն քանի մը կիներ և տղաքներ, որոնք վարէն երկնցուած բազուկներէ բռնուեցան ։

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ ԲԱՐԵՓՈԽԵԱԼ ՀԵԳԱՐԱՆԻՆ ԴԷՄ ԽԻՍՏ ԲՈՂՈՔՆԵՐ .— Մր. Րուզվէլթ իր ջատագոված նորութեան մէջ պիտի չյաջողի ։ Նիւ Եորք անցեալ օր իրիկուն մը Թատերավայր եղաւ բուռն պայքարներու հեգարանին բարեփոխման թեր ու դէմ կուսակցութեանց միջեւ ։ Մեծագոյն մասը բողոքեց այս հեգարանին դէմ, յայտարարելով թէ անգլիերէնը այդ կերպով չարչարած կ՚ըլլանք ։ Րուզվէլթ և Քարնէկի, որոնք բարեփոխման ախոյեաններն են, պախարակուեցան ։ Ատենաբան մը ըսաւ .— «Անմեղ, անպաշտպան տղայոց վրայ երբեք պիտի չներենք որ փորձէք ձեր այդ արտառոց նոր լեզուն ։» Հեգարանին Պարզութեան յանձնաժողովին նախագահ Բրօֆ. Պրէնտըր Մէթիւս ներկայ էր իր դրութիւնը պաշտպանելու համար, և իրեն ընդդիմաբանեց Մր. Ճօնսըն նշանաւոր բառարանին հեղինակը ։ Ահագին աղմուկի մը մէջ Մր. Ճօնսըն ներկայացուց անուանի գրագէտներէ ստորագրուած բողոքագիր մը, ցոյց տալու համար թէ վարժապետական և գրական շրջանակներուն մէջ ի՛նչ մեծ ընդդիմութիւն կայ այդ նորութեան դէմ ։ Մր. Ճօնսըն շատ խիստ խօսեցաւ Բրօֆ. Մէթիւսի դէմ.— «Խեղճ հեգողները միշտ խեղճ հեգող են ։ Ի՛նչ հարկ կայ մեր պատուական լեզուն սրբապղծելու ։»

Անուանի վիպասան Նաթանայէլ Հօթօրնի զաւակը Մր. Ճիւլեըն Հօթօրն որ ինքն ալ գրական մեծ արժանիքի տէր է, յայտարարեց թէ պարզունակ հեգողները սպաննած կ՚ըլլան իրենց մայր լեզուն և անպատուած կ՚ըլլան անոր գերեզմանը ։

Ամերիկացի հեղինակուհի Օր. Մօլլի Էլիըթ Սիուէլ կը գրէ .—«Ի սրտէ կը ձայնակցիմ բողոքին, պարզութեան անիմաստուն նորութեան դէմ ։ Վայելուչ ճաշակի բռնաբարութիւն մըն է ասիկա, ինչպէս նաեւ ողջմտութեան, պիտի ըսեմ նոյն իսկ բարոյականի» ։ Ուրիշ մը կը գրէ .— «Սպիտակ տունը երթալու պէտք չունիմ մեր լեզուին հեգումը սորվելու համար ։»

Վերջապէս Բրօֆ. Մէթիւս և իր բարեկամները խիստ անհաճոյ ժամ մը անցուցին ։ Մէկ ամիսէն խնդիրը կրթական յանձնաժողովին առջեւ պիտի ելնէ և մինչ այս մինչ այն բողոքները կ՚աւելնան ։

ՔՐՕՆԻԿ

640 ՈՍԿԻԻ ՆՈՒԷՐ ՄԸ ՎԱՆԱՅ ԵՐԱՄԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Վանայ Երամեան վարժարանին աչալուրջ Տնօրէնը, որ քսանըհինգ տարիներէ ի վեր մեծ փութաջանութեամբ իր այս կրթական ձեռնարկին փարած հարիւրաւոր աշակերտներ հասցուցած էր, վերջերս նիւթական անձուկ կացութեան մը մատնուած, դպրոցը գոցելու հարկին տակ կը գտնուէր ։ Գահիրէի երեւելիներէն Պետրոս էֆ. Կարապետեան՝ Մանզումէի մէջ կարդալով յիշեալ կրթական յարկին կարօտ վիճակը, Սրժ. Տ. Ա. եպս. քհ. Շաղօեանի թելադրութեամբ կը խոստանայ վեց հարիւր ոսկի տալ Վանայ Երամեան վարժարանին և քառասուն ոսկի ալ նոյն քաղաքի աղքատներուն ։ Առաջին անգամ չէ որ Կարապետեան էֆ. այս կարգի բարերարութիւններ կ՚ընէ, կ՚ըսէ մեր Թղթակիցը. ստուար թուով սաներ ունի որոնք կ՚ուսանին Վենետիկի և Եւրոպական ուրիշ կրթական հաստատութիւններու մէջ ։

Կարապետեան էֆ. ամէն պարագայի մէջ ե. թ. խնդիրը կրթական և եկեղեցական հարցերու վրայ է բնաւ չի վանար իր առատ նպաստը ։ Ինքն էր որ Ազգապատկան կալուածներու աժան գնով վաճառ տրուելուն դէմ բողոքելով, շատ աւելի մեծ հասոյթ մը ապահովեց եկեղեցիին ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Կաթողիկոս Ամեն. Տ. Սահակ Սրբազան, Հալէպ. 29 Դիւտ Խաչի տօնին օրը Սսոյ Մայրավանքի տաճարին մէջ հանդիսաւոր արարողութեամբ Եպիսկոպոս պիտի ձեռնադրէ Ատանայի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ. Սերոբեանը ։ Եպիսկոպոսական այս ձեռնադրութիւնը շահեկան է երկու տեսակէտով. Նախ որ՝ Տ. Սահակ Կաթողիկոսի եպիսկոպոսական անդրանիկ ձեռնադրութիւնը պիտի ըլլայ այս, և երկրորդ առաջին Եպիսկոպոսը պիտի ըլլայ Տ. Մուշեղ որ ձեռնադրուած ըլլայ Դպրեվանքի շրջանաւարտ վարդապետներէն ։ Պատրիարքարանի մէջ ո և է լուր չկայ այս մասին՝ երբ Տ. Մուշեղ Վրդ.ի եպիսկոպոսական գալբագն ալ շինուած և ղրկուած է Պոլսէն, և Ատանայէն մասնաւոր հեռագիրներ հասած են այս մասին Նիկոմիդիա՝ բարեկամներու ։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ի ներկայութեան Միհրան Շիրինեան, Ջգօն Խորասանճեան, Գալուստ Գույումճեան և Արմենակ Ինճէեան էֆ.ներու, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով .— 1.-Ս. Պատրիարք Հայրը պաշտօնագրով մը ծանուցած էր Սիմակ Ֆէրիտ պէյ Պօյաճեանի և Բարսեղ էֆ. Աւետիսեանի ընտրութիւնը, ի պաշտօն անդամակցութեան Տ տեսական Խորհրդոյ. Խորհուրդը գոհութեամբ հասու եղաւ Վարչական այս տնօրինութեան և որոշեց իր նորընտիր անդամակիցները հրաւիրել ի նիստ և մասնակցութիւն Խորհրդոյ աշխատութեանց ։ 2.— Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի Խնամակալութիւնը, ինչպէս նաեւ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը և Գնալը կղզիի Թաղ. Խորհուրդը իրենց մատակարարութեան հաշիւները մատուցած ըլլալով, Խորհուրդը յանձնեց զանոնք կեդր. Համարակալին՝ նախաքննելու և տեղեկագրելու համար ։ 3.— Մեծ-կղզիի Հայ բնակչութիւնը փափաք յայտնած էր նուիրահաւաքութեամբ տեղւոյն մէջ կանգնել մատուռ մը, ձեռք բերելով պէտք եղած գետինը ։ Խնդիրը յանձնուած ըլլալով Տնտեսական Խորհրդոյ նկատառութեանը, որոշուեցաւ այս մասին հարկ եղած բանակցութիւնը կատարել խնդրամատոյց անձանց հետ և արդիւնքին համաձայն կարեւորը տեղեկագրել Ս. Պատրիարք Հօր ։ 4. — Պէյքօզի Թաղ. Խորհուրդը Թաղին ազգ. վարժարանին անմիջական նորոգութեան կարօտ վիճակը պարզելով արտօնութիւն խնդրած էր կատարել այդ նորոգութիւնները բարեսիրաց օժանդակութեան դիմելով ։ Խորհուրդը այս մասին պէտք եղածը տնօրինէ առաջ, որոշեց ինչ ինչ բացատրութիւններ պահանջել Թաղ. Խորհուրդէն ներկայացեալ առաջարկութեան մանրամասնութեանց մասին ։— Խորհուրդը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ Բումէլի-Հիսարի և Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցիներու, ինչպէս նաեւ Ոստոմձոյի Առաջնորդարանին կողմէ ներկայացեալ կարգ մը կալուածական, դրամական և այլ խնդիրներով ։

Խորհուրդը որոշեց ասկէ վերջ իր շաբաթական նիստերը կազմել ամէն Հինգշաբթի օր, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ։

ԱՄԵՆԱՅՆ Հայոց Ս. Հայրապետին որոշմամբ Ս. Էջմիածնայ միաբանութենէն եօթը հոգիէ բաղկացած Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պաշտօն ունի Մայր-Աթոռոյ մատակարարական խանգարեալ վիճակին դարմաններ խորհիլ և առաջարկել Միաբանութեան ։ Այս Յանձնաժողովին անդամներն են. Յովհաննէս Եպս. Շիրակունի, Մեսրոպ Վրդ. Տէր Մովսիսեանց, Կարապետ Վրդ. Տէր Մկրտչեանց. Գարեգին Վրդ. Յովսէփեանց Սահակ Վրդ. Տէր Միքայէլեանց, Բաբգէն Վրդ. Աղաւելեանց և Ներսէս Վրդ. Մելիք-Թանգեանց ։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ դպրոցն ու եկեղեցին պիտի օժտուին երկու նոր կալուածներով ևս, որոնք տարեկան առ նուազն յիսուն ոսկի եկամուտ կրնան ապահովել ։ Ինչպէս գրած էինք, գիւղին եկեղեցին ի նպաստ վերջերս տրուած թատերական ներկայացումը յաջողցնելու համար մասնախումբ մը կազմուած էր, որուն անդամները անցած կիրակի Թաղ. Խորհուրդին հետ խառն նիստ մը գումարեցին, ուր որոշուեցաւ չլուծել այս մարմինը և Շինութեանց մասնախումբ անուան տակ մնայուն պաշտօն մը տալ անոր ։ Մասնախումբը ընդունեց այս պաշտօնը և իր դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով. Ատենապետ՝ Ռուբէն Փարաքէօզեան, Ատենադպիր՝ Նշան Անտոնեան, գանձապետ՝ Իսկէնտէր Աստուածատուրեան ։ Անդամք՝ Տօքթ. Թիւլեան, Զարեհ Բլտեան, Տիգրան Քոմմարճեան, Զաքար Փափազեան, Յակոբ Բարսեղեան, Ստեփան Թէրզեան, Եդուարդ Թիւլպէնտճեան և Տիրան Խիւտավէրտեան ։ Այս Մասնախումբը պիտի շինէ երկու տուն հարիւր քառակուսի մետր գետնի մը վրայ, որ կը գտնուի Մաքրիգիւղի Յունաց աղջկանց վարժարանին կից և գանձանակի հասոյթէն նախապէս շինուած տան ճիշդ դիմացը՝ սըրֆ միւլք հողի մը վրայ, որ Մաքրիգիւղի եկեղեցիին վագֆ պիտի ըլլայ ։ Դրամը պիտի հայթայթուի հետեւեալ կերպով .— Ներկայացման հասոյթէն գոյացած 115 ոսկիով Քրէտի Ֆօնսիէր բաժնեթուղթ պիտի գնուի, որ աւանդ դրուելով պիտի ստացուի Լ. Օ. 95 ։ Եկեղեցիին 13 երկաթուղին աւանդ դրուելով Լ. Օ. 70 ։ Գանձանակի ամբողջ հասոյթը որ շաբաթական մօտաւորապէս 400 ղրուշ է, տրամադրելի պիտի ըլլայ յիշեալ շինութեան մինչեւ որ պարտքերը աւարտին ։ Ասոնցմէ զատ երեք բարեսէր ազգայիններ, Տեարք՝ Միհրան Այանեան, Միհրան Իւստիւքճեան և Նշան Մինթանճեան, խոստացած են 10ական ոսկի հայթայթել յիշեալ շինութեան ի նպաստ թէ՛ նուիրատուութեամբ և թէ նուիրահաւաքութեամբ ։ Մասնախումբը որոշած է իրեն նախագահ ընտրել գիւղին նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Միհրան էֆ. Այանեանը որ անվիճելի ձեռնհասութիւն ունի այս կարգի խնդիրներու մասին ։

ԿԷՅՎԷԻ Տ. Յովհան քահանան, որ ասկէ առաջ տեղւոյն եկեղեցիին մէջ պատահած գողութեան դէպքի մը առթիւ ամբաստանուած էր, անցեալ շաբթու Նիկոմիդիա երթալով ներկայացած է Առաջնորդ Սրբազանին և ներման արժանանալով, իր պաշտօնագիրը առնելով մեկնած է իր պաշտօնատեղին ։

ԴՈՒՄԳԱԲՈՒԻ Աղքատախնամը այսօր հարկ եղած դիմումը պիտի ընէ պատկանեալ իշխանութեան մօտ, ի նպաստ Թաղին աղքատ հիւանդներուն ներկայացում մը տալու համար ։

ՍՏԱՑԱՆՔ Տօքթ. Ճ. Ուռուպըրնի Մանկավարժական Դասախօսութիւնները, զորս հայերէնի թարգմանած է Աբրահամ էֆ. Տ. Յակոբեան ։ Գիրքը կը խօսի դաստիարակութեան վրայ և յունական և հռոմէական դաստիարակութենէն սկսեալ մինչեւ ժամանակակից դաստիարակութիւնը՝ տեսութիւն մը կ՚ընէ ։ Յանձնարարելի է այս գիրքը կրթ. հարցերով զբաղողներու համար ։

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Էրզրումի վիլայէթի վալիլիյինէ Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ վիլայէթի վալիսի աթուֆէթլու Նուրի պէյ էֆէնտի.

Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ վիլայէթի վալիլիյինէ՝ Շուրաի տէվլէթ միւլքիյէ տաիրէսի ազաաընտան աթուֆէթլու Խալիտ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի թային պույրուլմուշ տըր:

ՆՇԱՆ

Տէօրտիւնճիւ օրտուի Հիւմայուն երկիրմի ալթընճը ալայըն պիրինճի թապուրը Թապուրի սօլ գօլ աղասը Ալեքսանտր էֆէնտիյէ Թէպտիլէն տէօրտիւնճիւ րիւթպէտէն Մէճիտի Նըշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր.

ՆԵՐՔԻՆ

ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ.— Նախարարական շրջաբերական մը զրկուեցաւ ամէն կողմ, ծանուցանելով որ տասանորդի վարձակալութեան համար կատարուած հրապարակային աճուրդին փակուելէն ետք, երբ նոր գինով ըլլայ, պէտք չէ ընդունիլ:

⁂ Ծանուցուած էր ամէն կողմ թէ տասանորդը որ հարիւրին կէսի նոր յաւելումով և մէնաֆիի, մէարիֆի ու զինուորական բաժիններով հարիւրին տասներկու վաթսուններեք սանթիմ էր, հարիւրին տասերկուքուկէսի ջեղչուած է: Եւ սակայն մէկ քանի նահանգներէն իբրեւ պատասխան տեղեկագրուած է որ այդ տեղերուն հողերը «խարաճը մուզասէմէ»ի (իրարու մէջ բաժնուած տուրք) ենթակայ են և թէ մէնաֆիի բաժինը չի գանձուիր, այլ հողին բերքերէն պետական բաժինը, իւրաքանչիւր վայրի տեղական սովորութեանց համաձայն, տասներորդ, հինգերորդ, քառորդ, երրորդ ու կէս համեմատութեամբ կը գանձուի. հետեւաբար պետական հողերու (արազիի էմիրիէ) բերքերուն տասանորդին կոտորակներուն ջեղչուելու կամ բարեփոխուելու վերաբերեալ որոշման գործադրութեանը հարկ չկայ: Ելմտական Խորհուրդը ընդունելի գտնեց այդ առաջարկութիւնը և որոշեց ըստ այնմ տեղեկագրել Բ. Դրան:

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան իշխան Միրզա Րիզա Խան մօտերս Դահիրէ կը մեկնի արձակուրդով:

ԿԱՑՍ. ԻՐԱՏԷԻ մը համաձայն հինգ Ցոյն տղաք ձրիաբար պիտի ընդունուին գաւառական Րիւշտիէ վարժարաններու մէջ.

ԸՆԴՄՈՎԵԱՑ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼ.— Անցեալ շաբթու հեռագրական ընդծովեայ պարան մը զետեղուեցաւ Թասոս կղզին և Քավալայի ու Էմպրոսի միջեւ:

ՏՈԿՈՍԻ ՍԱԿԸ.— Ցայտնի է թէ կայս. կառավարութիւնը վերջերս 100ին 9էն 7ի իջեցուց տոկոսի օրինական սակը: Սելանիկի Ասըր թերթը խօսելով այս գնահատելի կարգադրութեան վրայ, դիտել կուտայ որ այդ սակը կարելի չէ գործադրել կայսրութեան ամէն կողմերը հաւասարապէս, քանի որ տնտեսապէս կը տարբերին անոնք իրարմէ: Օրինակի համար քաղաքներ կան որ առեւտրական կեդրոններ են ուր տոկոսի սակին ջեղչուիլը պէտք է: Բայց պարագան նոյնը չէ կարգ մը գիւղաքաղաքներու և գիւղերու մէջ, ուր փոխառութիւններ կը կնքուին 100ին 12 տոկոսով, կամ աւելի, առաջուընէ վար դնելով տոկոսին գումարը:

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց արտօնքներու մաքսատան թէ օտար երկիրներէ բերուած արմտիքներն ալ, ուրիշ տեսակ ապրանքներու պէս, մաքսատան առջեւ տարուին և հարկ եղած գործողութիւնները կատարուելէ ետքը արտօնուի անոնց առաքումը՝ պատկանեալ տեղերը:

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ առնուած լուրերու նայելով, Սքուբչինան նկատողութեան առած է Թուրքիոյ և Սերպիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագիրը:

ԻՍԼԱՄԱՑ Ս. ԳԻՐՔԸ.— Թուրք թերթ մը յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Իսլամաց Ս. Գիրքը՝ Քուրանը 73,400 բառէ և 722,332 գիրէ կը բաղկանայ: Այս Ս. Գիրքին իրարմէ անջատ մասերը միացնելու նախաձեռնութիւնը ունեցաւ Էպու-Պէքիր, որ այս գործին խնամքը յանձնեց Զէյտ-Պին-Սապիթի: Այս վերջինը արդէն իբր քարտուղար ծառայած էր Մարգարէին մօտ, երկնային ներշնչումներուն արձանագրութեանը համար: Հասան և Հիւսէին անունները գործածական չէին Արաբներու մէջ: Առաջին անգամ այդպէս կոչուեցան Մարգարէին երկու թոռները ի պատիւ Մովսէսի եղբայր՝ Ահարոնի երեք զաւակներուն, որ կը կոչուէին Շէպիր, Շէպէր և Միւշպէր, անուններ որ նոյն նշանակութիւնը ունէին ինչ որ ունին Հասան և Հիւսէին, որովհետեւ Մարգարէն սովորութիւն ունէր ըսելու Ալիի. «Իմ մօտս դուն այն դիրքը ունիս, ինչ որ ունէր Ահարոն Մովսէսի մօտ»:

ՄԱՆՐՈՒՔԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Մէճիտիէի, քառորդի և ուրիշ մանրուք դրամներու նուազութիւնը կը շարունակուի հրապարակին վրայ: Անշուշտ ձեռնհաս պաշտօնարանը միջոցներ կը խորհի այս բանին առաջքը առնելու համար: Ուրիշ երկիրներու մէջ մանրուքները ա՛յնքան առատ են որ, սովորական առուտուրներու մէջ դրամի տարբերութիւնը ոչինչ է գրեթէ: Հոս ընդհակառակն է: Ֆրանսայի մէջ երկու ֆրանքի գնումի մը համար առանց բան մը վնասելու կարելի է ուրել տալ 100 ֆրանքնոց մը: Հիմա, գացէք հոս խանութ մը և 10 ղրշ.նոց ապրանք մը առնելով հինգ ոսկինոց մը տուէք ուրելու, և վրանիդ պիտի խնդան: Ցանցանքը մեր վաճառականներունը չէ: Եթէ կը մերժեն ոսկի կամ արծաթ դրամ մը ուրել առանց պակասի, պատճառը այն է որ անկէ լումայափոխին քով իրենք ալ չեն կրնար ուրել տալ վայն աժան սակով մը: Այժմ այս մասին իրենց կրելիք վնասը 100ին 8-10ի կուգայ, կ'ըրեն հասոյթ մը լումայափոխներուն համար: Մէճիտ մը քառորդի վերածել կարելի չէ, առանց 30 փր. վնասելու: Պզտիկ հաշիւով մը ցոյց տանք դրամ ուրելէ առաջ եկած տարբերութիւնը.— Օսմ. ոսկի մը նախ մէճիտիէի վերածել տուէք և պիտի կորսնցնէք 60 փր.: Մէճիտիէները քառորդի վերածեցէք. 30ական փարայէն պիտի կորսնցնէք 3 ղրշ. 30 փր.: Տասնական փր. ալ պիտի վնասէք քառորդները մանրուք ընել տալու համար, այսինքն մէճիտը 40 փր.ի, որով 5 ղրուշ: Այսպէս ընդհանուր կերպով վնասած կ'ըլլաք 10 ղրշ. 10 փր., այսինքն 100ին 10: Եւ այս օսմ. ոսկիին համար, քանի որ անգլիականը կամ ֆրանսականը ուրելու սակը աւելի սուղ է: Ահա արդի սեղանաւորական կացութիւնը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ կրթական նախարարութիւնը մտադիր է Աթէնքի համալսարանին մէջ արաբերէն ալ աւանդել տալ:

ՀԱԼՔԱԼԸՒ Երկրագործական վարժարանին պարտէզին մէջ արժէքաւոր ծառերու և տունկերու մշակութեան ալ պիտի ձեռնարկուի, վասն զի փորձով հաստատուած է թէ կարելիութիւն կայ և թէ շահաւոր արդիւնքներ ալ պիտի ունենայ: Այդ նպատակին իրագործման համար մասնաւոր տեղեր պիտի պատրաստուին: Ձեռնհաս պաշտօնարանն ալ արտօնած է սրուռուած գումարին ծախսուիլը:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՋՕՀՐԱՊ, Բարիզ մեկնեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով:

Բ. ԴՈՒՌԸ ծանոյց պէտք եղած տեղերը՝ ժամ առաջ աւարտել շինութիւնները նահանգներու այն խճուղիներուն ու ճամբաներուն, որոնց շինութիւնը անհրաժեշտ է և որոնք յապաղած են. նաեւ տեղեկագրել յապաղման պատճառները:

ՎԱՆՔԵՐԸ ԵՒ ՎԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Երուսաղէմի Ցունաց Պատրիարքութեան շրջանակին մէջ մտաւորական շարժում մը սկսած է, ինչ որ ուրախութեամբ կ'արձագանգեն Ցոյն թերթերը: Աթոռին ծախքով կարգ մը գիւղերու մէջ դպրոցներ հաստատուած են, որոնց պահպանութեանը համար ալ կարեւոր գումարներ յատկացուցած է: Վանքը այժմ ունի կրօնաթերթ մը, որ լուրջ ուղղութեան մը կը ձգտի: Թերթերը փափաք կը յայտնեն որ Այնորոզի վանքերը օրինակ առնեն այս ընթացքէն: Այդ վանքերը հազարաւոր միաբաններ կը պահեն, որոնք աշխարհէ քաշուած են, Աստուծոյ հաճելի ըլլալու գաղափարով: Բայց նոյն զգացումով կրնան մերձակայի սէր ալ ունենալ, սէր որուն արտայայտութիւնը պիտի ըլլար ընկերութեան համար օգտակար գործեր արտադրել, ինչպէս վարժարան, շահեկան հրատարակութիւններ, երկրագործական կամ ճարտարարուեստական հաստատութիւններ: Աշխատութիւնը հին առաքինութիւն մըն է, զոր քրիստոնէութիւնը չէ արգիլած: Պապական եկեղեցին մեզի օրինակը կուտայ աշխատասէր կրօնաւորութեան մը: Պէնէտիքթեանները մանաւանդ ցայտուն նմոյշը կուտան թէ ի՛նչ կրնայ ըլլալ եկեղեցական կարգ մը, որուն նպատակը չէ ապրիլ դատարկութեան և ծուլութեան մէջ: Այնորոզի վանականները սակայն այլուր փնտռելու պէտք չունին աշխատութեան օրինակը: Միայն յիշել բաւական է ինչ որ կ'ընէին աւելցի 100 տարի առաջ, իրենց նախորդները: «Ս. Լեռը» այն ատեն կեդրոն էր երկրագործական աշխատութեան: Վանականները այգի և ձիթաստան կը պահէին և յաջողութեամբ կը պարապէին նաեւ մեղուաբուծութեամբ: Միայն մեղրամոմ կ'արտածէին տարեկան 40,000 օխա: Այնորոզի կեդրոն՝ Քարիէ քաղաքը և Ալվարա նաւահանգիստը առեւտրական մթերանոցներ էին, ուր ոսկի կը մտնէր մեծաքանակ և զոր վանականութիւնը կը յատկացնէր կըրթութեան: Ցոյն թերթը այսպէս, կը յորդորէ վանքերու մէջ այժմ լճացած եկեղեցականները, օգտակար ըլլալու հասարակութեան, իրենց նախորդներուն օրինակին հետեւելով:

⁂ Brosou կ'ըսէ թէ Հէյպէլիի մէջ հաստատուելիք կիներու վանքը նոր շրջափոխութիւն մըն է վանական դրութեան մէջ, որուն նպատակը աւելի օգտակարի և գործնականի կը ձգտի, հիւանդապահներ պատրաստելու միջոց ըլլալով: Ատոր նախաձեռնարկ եղողն է նոյն կղզիին ճգնաւորներէն Հ. Սօֆրոնիոս: Արդէն իսկ այս կրօնական նոր մարմինը վեց անդամուհիներ գտած է, և օր օրի կ'աւելնան: Վանքին տեսականութիւնն ալ ապահովուած կը թուի: Արդէն իսկ ունի 1000 ոսկի և երկու տուն որոնք նուիրուած են նոյն նպատակով: Գատըգիւղցի կին մը շինել տուած է վեց կրօնաւորուհիներուն զգեստը, ուրիշ մը անոնց համար խաչեր: Ռուս երեւելի տիկին մը տիկ. Զարքօիլէ իր Ճոռան օժիտին պատրաստութիւնը յանձնարարած է այս վանքին: Վանքին տեսչուհի եղած է Աննեսիա քոյրերու կարգէն Օր. Աննա Սէվասթիմիս: Իրենց հերախուզութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ մօտերս:

ՊՈՐՏՕՅԻ մէջ 1906ին կազմակերպուած ցուցահանդէսը պատուոյ վկայական և ոսկի չքադրամ տուած է Խոսթիքեան էֆ.ի՝ իր պատրաստած հոտեղէններուն համար:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը տեղեկանալով որ գաւառներու մէջ մէկ քանի նամակատուններ ժամանած մանտա-բօսթերու փոխարժէքը մանր դրամով կը հատուցուի, ինչ որ պատշաճ չէ, ծանոյց ամէն կողմ թէ մէճիտէով ընդունուած ու փոխանակուած մանտա բօսթերուն համար մէճիտիէ տալ, մինչեւ հինգ ղրուշ մանր դրամ տալու պայմանով:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ հիւանդանոցին մէջ կատաղութեան դարմանատուն համար տեղ մը սահմանուած է: Ներարկուելիք նպաստակներուն յատուկ ընդարձակ վայր մըն ալ հաստատուած է:

ՏԷՔՐՎԻԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.— Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով Պալխա-Գարա Այտընի հանքին Ընկերութիւնը արտօնուած է Պալխայէն մինչեւ Օսմանլար գիւղը շինուած Տէքրվիլի երկաթուղին երկարել մինչեւ Բալամութլըք՝ Էտրէմիտի դաշտին մուտքին վրայ և ծովէն քսան քիլօմէթր հեռու:

ՄԱՀ.—Սէլանիկի քաղաքապետութեան նախկին նախագահ Համտի պէյ որ Պրուսէլ գացած էր դարմանուելու համար մեռաւ:

⁂ Բարիզէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն մէջ մեռած է հրեայ ծանօթ դրամատէր Մ. Էլի Լէօն: Հանգուցեալը բնիկ Իզմիրցի էր:

ԲԱԶԱՐՔԷՕՅԻ Սէօլէօզ գիւղին մէջ Զատիկեան Հաճի Սիմէօն ու եղբայրը Սերովբէ առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն արտօնուեցան կաթսաներ հաստատել՝ Քէօչք Պաղչէլէրի անուն տեղը հաստատուելիք մետաքսի գործարանին մէջ:

ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ. — Օսմ. Պանքան, Քրէտի Լիօնէն և միւս պանքաները գոց են այս Հինգշաբթի օր:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ. — Շաբաթ իրիկուն Էքէ Ընկերութեան Իպրաիլ շոգենաւը երբ դէպի Սեւ ծով կ'երթար, Իռինի շոգենաւին ընդհարեցաւ: Այս վերջինը քիչ մը վնասուելով Հարէմ Իսկէլէսիի առջեւ կեցաւ. իսկ միւսը որ բնաւ վնասուած չէր, կրցաւ իր ճամբան շարունակել:

ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ. —Կիրակի օր, քանի մը բարեկամներ, Շիշլի, Պօմօնթիի գարեջրատունը գացած էին ուր իրենց քիմքը թրջելէ ետք ըմպելիին փրփուրներով, վճարեցին իրենց պարտքը: Սակայն վճարողը մոռացութեամբ իր դրամապանակը սեղանին վրայ ձգեց: Ուրիշ սեղան մը նստող երկու հոգի, այս առիթը լաւագոյն շահով մը գործելու համար, փորձ մը տուածեցին: Իրենցմէ մէկը ելաւ, և սիկառը վառելու համար ծռեցաւ իրենց դրացիներուն սեղանին վրայ ուրկէ կամացուկ մը վերցուց դրամապանակը. անգամ մը որ քսակը չորթուեցաւ, երկուքը մէկէն փութացին կծկել, բայց գործը ձախորդ գացած էր, որովհետեւ ոստիկաններ տեսած էին երկայնաթաթիկութիւնը, և օձիքնին բռնած՝ երկու փախստականներուն:

ՎԱՇԽԱՌՈՒԻ ՊԱՏԻԺ!.— Ղալաթիա Արքատի փողոց, խան մը կը բընակէր Սայիտ անուն վաշխառու մը: Կիրակի գիշեր, մինչ Սայիտ գացած էր իր տոկոսները ժողվել գուցէ դրացի տուներու գիշերահիններէն, աղջին իր տեննակը բացին, արկղը խորտակեցին և չորթեցին 15 մէճիտ, ոսկի ժամացոյց մը և շղթայ մը, ինչպէս նաև ուրիշ արժէքաւոր իրեղէններ, զորս իբր գրաւ առած էր: Արդեօք պէ՞տք է ցաւիլ այս գողութեան վրայ, որուն զոհ գացած իրեղէնները ինքնին վաշխառուի ձեռք զոհուողներէ գրաւուած են:

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ.— Եսկիշէհիրի մէջ երկաթուղիի կարտօրէն Ագչէհրցի Հայրապետ Թիւրքճի Հայրապետեան սեպտ.23ին երբ կառախումբով Էնկիւրի կ'երթար, Բիչէրի կայարանին նշանացոյց երկաթը գիպուածաւ գլխուն վրայ իյնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Թեեւ հարկ եղած դարմանները եղեր են, սակայն Հայրապետ քիչ ետքը մեռեր է:

ԽԱՐԴԱԽ ԼՈՒՄԱՅԱՓՈԽ.— Պուխարացի ուխտաւոր մը, առջի օր Գարաքէօյի մէջ լումայափոխ Վիթալ Ազարիայի կը դիմէ հինգ հարիւր մանէթնոց թղթադրամ մը ոսկիի վերածելու համար: Լումայափոխը կ'առնէ թղթադրամը ու կը քննէ, ուխտաւորը 57 ոսկի կ'ուզէ, լումայափոխը կը պատասխանէ թէ մանէթները չէ ստացած: Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան կը ձեռնարկէ և հարկ կը տեսնէ լումայափոխին խանութը խուզարկել. քանի որ Վիթալ Ազարիա կ'ուրանայ:

ՍԻՐՈՅ ՎԻՇՏԸ. — Իզմիրի մէջ, Մ. Եորկի Բաքատօրաւլոյի սպասուհին 19 տարու Վասիլիքի, փորձեց անձնասպան ըլլալ, խմելով շիշ մը լեցուն ասիս ֆէնիք: Բայց կրած այրուցներուն չկրնալով տոկալ, սկսաւ աղաղակել և հասնողներուն խոստովանեցաւ իր արարքը: Անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ, ուր դարմաններ եղան, բայց կեանքէն յոյս չկայ: Պատճառը յայտնի չէ, բայց ամէն պարագայի մէջ սիրային ձախորդութեան մը կը վերագրուի:

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Բ. Թաղապետութեան չավուշներէն Օսման էֆէնտի, նախընթաց օր, Թօբհանէէն երբ թրամուէյ պիտի նստէր, չկրցաւ հաւասարակշռութիւնը պահել և գլտորեցաւ վար: Աջ ոտքը անիւին տակ մնաց և ծանրապէս վիրաւորուելով հիւանդանոց տարուեցաւ:

ԴՈՂԵՐ մտան Թօփհանէ, նպարավաճառ Վասիլի խանութը և արկղը բանալով, չորթեցին 15 մէճիտ, մէկ ոսկի, չորս կլոր քաշար բէնիրի և կէս պարկ բրինձ: Ոստիկանութիւնը լսելով քննութեան ձեռնարկեց, և կառապան Օսմանի դրան առջեւ բրինձի հատիկներ տեսնելով, զայն ձերբակալեց իբր կասկածելի:

ՈՃԻՐ.— Սամաթիա, Աղա Համամ ածխավաճառ Եորկի, երբ խանութին առջեւ ձուկ կը տապկէր, նոյն տեղը բնակող և Հայտար Փաշա շոգենաւին մէջ սրճարար Թոտորի անոր վրայ յարձակեցաւ և վտանգաւոր կերպով վիրաւորեց: Թէեւ ոճրագործը փախչիլ փորձեց, բայց օձիքը ձեռք տուաւ:

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆՇԱՆՏՈՒՔ

Դեղագործ Ցակոբ էֆ. Նազարեանի Օր. Աննիկ Գարակէօզեանի հետ ամուսնութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ կիրակի իրիկուն Ագչէհիրի եկեղեցիին մէջ ի ներկայութեան համակիրներու և բարեկամներու:

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

29 Հոկտ. 1906

Հեռագրական գործակալութիւնը մինչեւ թերթիս տպուած միջոցին չհաղորդեց Բարիզի Սակարանին գիները:

Գէորգ Բաբազեան Տպարանի ազդը կարդացէք չորրորդ էջը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 28 Հոկտ.— Ֆրանսայի նախարարները ամէն օր կը գումարուին ներքին գործոց պաշտօնարանին մէջ՝ աշխատութեան նորահաստատ նախարարութեան կազմակերպութեան վերաբերեալ հրամանագիրները պատրաստելու: Ելմտացոյցն ալ երկարօրէն քննուեցաւ և ելմտական նախարար Մ. Քայեօ յայտարարեց թէ կը յուսայ զայն երկուշաբթի ներկայացնել ելմտացոյցի յանձնաժողովին: Դահլիճը մէկ քանի օրէն ներէն պիտի գումարուի: Պատերազմական նախարար զօր. Բիքառ երկարօրէն տեսակցեցաւ իր նախորդին՝ Մ. Էթիէնի հետ որ տեղեկութիւններ տուաւ կարգ մը ծրագիրներու մասին զորս առաջադրած էր ներկայացնել զինուորական բարձրագոյն Խորհուրդին: Բիքառ զօրավարը յայտարարեց թէ կ'ուզէ անգիտանալ կարգ մը լրագիրներու կողմէ իրեն նկատմամբ եղած յարձակումները: Զօրավարը ըսաւ նաև թէ Տրէյֆիւսի գործը պատմութեան կը վերաբերի, թէ արդարութիւնը վերջնականապէս յաղթական հանդիսանալէ ետքը, այլեւս չի կրնար խորհիլ փոխադարձութեանց վրայ, և թէ պատերազմական նախարարի ծանր պաշտօնը ստանձնելով իր ամենամեծ հոգը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի պաշտպանութիւնը:

— Մ. Քլէմանսօ իր պաշտօնակիցները ներկայացուց նախագահ Մ. Ֆալիէրի: Ամէնքն ալ օրինական երդումը կատարեցին: Մ. Ֆալիէր գոհունակութիւն յայտնեց դահլիճին կազմութեանը և մանաւանդ աշխատութեան ու առողջապահութեան նախարարութեան հաստատուելուն համար:

ՊԷՐԼԻՆ.— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվոլսքի Բարիզէն Պէրլին ժամանեց: Վիլհէլմ կայսեր ներկայացաւ և ֆոն Պիւլով իշխանին հետ տեսակցեցաւ:

— Պէրլինի Համալսարանը կը մերժէ Ռուս ուսանողներու արձանագրութիւնը ցնոր Տնօրէնութիւն:

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ—Հունգարիոյ արտաքին գործոց նոր նախարար Պարոն Էրէնթալ, իր հետեւելիք արտաքին քաղաքականութեան մասին խօսելով ըսաւ թէ Սերպիոյ հետ եղած մաքսային վէճը պիտի ուսումնասիրէ: Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւնն ալ պիտի մշակէ որուն համար իր յոյսը դրած է Մ. Իզվոլսքիի աջակցութեանը վրայ: Բոլոր տէրութեանց հետ միշտ բարւոք յարաբերութիւններ պիտի ունենայ: Մ. Լէչէր ֆոն Լաուէնտորվ, Ցրդ զօրաբանակին (հիւսիսային արեւելեան Պօհեմիա) հրամանատարը, պատերազմական նախարար անուանուեցաւ փոխանակ Մ. Շէօնայխի, որ ֆոն Բիթրէյխ ասպետին յաջորդած էր: Ֆրանց-Եոզէֆ կայսրը, գիրեր ուղղելով արտաքին ու պատերազմական նախորդ նախարարներուն, յայտարարեց թէ հակառակ անոնց հրաժարելուն, պիտի պահպանէ պատերազմական նախորդ նախարարին պահանջումները: Այդ գիրերը իբրեւ ազդարարութիւն մը կը նկատուին՝ Հունգարացիներուն:

— Զրոյց կայ թէ արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Էրէնթալ Բեդերսպուրկ երթալէ և իբրեւ նախորդ դեսպան իր հրաժեշտի գիրերը մատուցանելէ ետք, Պէրլին պիտի երթայ՝ Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով իշխանին հետ տեսակցելու:

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը քանի մը մարտանաւ զրկեց Մարոքեան ջուրերը: Անուէթայի կառավարիչը մերժեր է Մարոքցիներուն արտօնութիւն տալ մաքսատուն հաստատելու սպանիական ստացուածքներու սահմաններուն վրայ:

— Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվոլսքի Պատուոյ Լէգէօնի մեծ խաչը ստացաւ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Ջեղչի սակին բարձրացման հետեւանքով առեւտրական տագնապ մը կը վախցուի: Արդէն ելմտական մէկ քանի հաստատութիւններ դադրեցուցին իրենց վճարումները:

ԲԵՇԴԱ.— Րակօցցիի և ընկերներուն մնացորդները երէկ հոս հասան և ահագին բազմութեան մը կողմէ ամենամեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցան: Նախարարները և ազնուականները պատմական թափօր մը կազմեցին, որ անցաւ փողոցներէն, հիանալի կերպով զարդարուած: Մայր եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր արարողութիւն կատարուեցաւ խորին յուզման մէջ: Մաճառ մեծամեծներու մնացորդները փոխադրուեցան Քերէբեզիի գերեզմանատունը:

ՊԷՐԼԻՆ.— Նիւ-Եորքի Քոլոմպիա համալսարանէն բրոֆէսէօր Պըրկէս Աուլայի համալսարանին մէջ Վիլհէլմ կայսեր և ընտիր բազմութեան մը ներկայութեանը բանախօսութիւն մը արտասանելով, խստիւ դէմ խօսեցաւ Մընրօի վարդապետութեան և մաքսապաշտպանութեան, իբրեւ հինցած դրութիւններ: Ցետոյ Գերմանիոյ կայսրը «կեցցէ՛» գոչեց Մր. Ռուզվէլթի համար:

ԼՈՆՏՈՆ.— Չինական աշնանային ռազմափորձերուն ներկայ եղող օտար զինուորական կցորդները մեծապէս կը գովեն զօրքերու ընթացքը, և գործողութեանց կատարման մասին ցոյց տուած ճշտութիւնը: Այս գործողութիւնները կը վարէր չինական ընդհանուր սպայակոյտը. գործողութիւնները կատարուեցան Զինկ Սուի մօտ:

ՄԱՏՐԻՏ.— Սէվիյլի մայր եկեղեցին մէջ կարեւոր գողութիւն մը կատարուեցաւ: Զարագործներ չորթեցին պատարագամատոյցներու 43 մանրանկարներ և ԺԵ. դարէն մնացած թանկագին սարկաներ՝ ընդամէնը երկու միլիոն բէսէթա արժէքով:

Նորաձեւութեան Սիրահարներուն ազդը տես Դ. երես

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ

ՇԱՀԶԱՏԷ-ՊԱՇԻ՝ ՏԻՐԷԿԼԷՐ-ԱՐԱՍԸ

Այս գիշեր

ԺԱԳ ՎԱՌԼԷՅ

ԶԱՒԵՇՏ ԵՒ ՊԱՐ

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ

ՏՈՒՓԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԸ 27 ՂՐՇ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ. Ո.	101.08 1/2
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	101.07
Երէկուան էն բարձր գինը	»	101.09
» էն վար գինը	»	101.04 1/2

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	147.62 1/2
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	147.75
Երէկուան էն բարձր գինը	»	147.75
» էն վար գինը	»	147.37 1/2

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	40.50
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ. Ո.	5.15
Միտիլլիի Պանքա		5.75
Սելանիկի »	ֆր.	173.
Քամէրխալ	Ա. Ո.	9.08
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	164.
» Օրտինէր	»	153.50
Իզմիրի քարափ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.45
Ժիւրասանս Թրամվայ	» »	6.07
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	10.85
» պարտաթուղթ	ֆր.	492.—
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	316.50
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.07
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	452.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էմիսս. 1886		330.—
» » » 1903		268.—
Թրանսվալ		52.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	433.50
» » » Նոր	Օ. Ո.	4.05
Լաւրիոմ	ֆր.	73.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղչ.էն	ղչ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.12
Անգլիական ոսկի	109 37
Բօլ	90.30
Մէճիտիյէ արծաթ	107.17
Ռուսի թղթադրամ	8.67
Քրիմիզ	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	109.25
Բարիզի » »	ֆր.	23.01 1/4
Վիէննայի » »	քուրօն	22.01
Պէրլինի » »	մարք	18.72

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

27 Հոկտեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		95.95
Օսմ. միաց. գոնս. 4%	բաց.	93.40
» » »	գոց.	93.22
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	149.50
Րէժիի պարտաթուղթ	»	452.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	672.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1166.—
Բարիզի Պանքա	»	1550.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	—.—
Իտալական »	5%	102.65
Ռուսական »	4% 1901	60.75
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	94.80
Պալխա Քարա Այտըն	ֆր.	707.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Հոկտեմբեր 1906

Անգլիական Ռանթ	86.12
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց. Գ.Կ.	92.50
» » » գոց. »	92.37
Օսմ. Պանքա	16.87
Պուլկարական 1892	101.—
Ռուսական 4% 1898—89	74.25
Ցունական Ռանթ	40.—
Զարթըրտ	1.56
Թրանսվալ	.—
Ռանտմայն	5.97
Ճաբոնական 4%	—.—

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Հոկտ. 1906

Գերմանական 3%	86.—
Օսմ. Միաց Գոնս.	—.—
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Ռումէլիի երկաթուղի	146.70
Ռուսական 4% 1902	—.—
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	—.—
» » » Բ.	—.—
» » Բաժնեթ. 60%	—.—

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Հոկտ. 1906

Օսմ. Րէժի	—.—
Ռումէլիի Երկաթուղի	163.50
Վիէննական պանք	554.75

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Հոկտ. 1906

Օսմ. Միացեալ	93.50
Ռումէլիի Երկաթուղի	150.50

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Պէտէլլէրինին նըսֆը լիրա եիւզ ղրուշտան նագտէն՝ վէ նըսֆը տիկէրի Էվգաֆը Հիւմայունա մախսուս սէնէթ վէ սէրկի իլէ իյֆա օլունմագ իւզրէ զիյրտէ մուհարրէր մահլիւլաթըն պէրմուճիպը Նիզամ տէօրթ հաֆթա իլանըմասան 322 սէնէսի Թէշրինը էվվէլին 9րնճը կիւնիւնտէն իթիպարէն 11րնճի բազարէրթէսի կիւնիւ սաաթ 10ա գատար պիրինճի վէ իքինճի վէ իւչիւնճի հաֆթա իլանաթընըն միւզայէտէի առնիլէլէրի 4րնճի հաֆթա իլանըլըն տա ասն միւզայէտէսի իճրա օլունաճաղը ճիհէթլէ խալընըզ տէօրտիւնճի հաֆթա իլանը իչիւն էվրագը մէճլիսը իտարէյէ թէվտի օլունըճաղա տէկին 100տէ 5 վէ անտէն սօնրա 100տէ 10 զամմ գապուլ օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլար վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին՝ գըյմէթը մուխամմէնէլէրինին էօշրիւնէ միւսավի թէէմին աջչէլէրիյլէ պէրապէր Էվգաֆը Հիւմայուն մահլիւլաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..4000..պէտէլը միւզայէտէսի 3000. — Պապը Ճաֆէրիտէ Րիւսթէմ բաշա մահալլէսինտէ Քէմէր Ալթը սօգաղընտա 8, 17 նումէրօլը պիր պապ խանըն 8տէ 1 հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..750.—Էտիրնէ Գաբուսընտա Գասըրլըէի Աթիք Ալի փաշա մահալլէսինտէ Այի Եօրկի սօգաղընտա 28 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն նըսֆ հիսսէսի. Րահմի.

..2625.— Գօճա Մուսթաֆա բաշա մահալլէ վէ ճատտէսինտէ 469 նումէրօլը 2 պապ տիւքքեան տէրունինտէ միւսթէգարր չէքէրճի կէտիկինին 120տէ 15 սէհիմլըէ միւլքինին 30 սէհիմի. Մուսթաֆա։

..3750.— Պապը Ալիտէ Լալա Խայրէտտին մահալլէսինտէ Օտալար սօգաղընտա 13 նումէրօլը 2 օտալը պիր պապ մէնզիլին բուչ հիսսէսի. Րահմի։

..3500. — Էտիրնէ Գաբուսընտա Գասըրլըէի Աթիք Ալի բաշա մահալլէսինտէ Շէյխ Էյուպ էֆէնտի սօգաղընտա 2 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն պիւթիւնիւ. Րահմի։

..3500.— Ղալաթատա Արապ Ճամի մահալլէսինտէ Նըքէնճի խանը տէրունինտէ Գարաղօլ մէյտանընտա 17 նումէրօլը պիր պապ մաղազանըն նըսֆ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..6000.— Գօճա Մուսթաֆա Բաշատա Ալի Ֆագիյէ մահալլէսինտէ հաճի Բէթրի ճատտէսինտէ 74 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն բուչ հիսսէսի. Րահմի

..5000.— Պէյօղլունտա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Էլմա սօգաղընտա 4 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն պիւթիւնիւ. հաճի Հիւսէյին։

ԻՔԻՆՃԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..6000..պէտէլը միւզայէտէսի 6000. — Էտիրնէ Գաբուսընտա Աթիգ Ալի Բաշա մահալլէսինտէ Ճամիի Շէրիֆ սօգաղընտա միւքէրրէր 21 նումէրօլը 2 օտա պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. Հաճի Ահմէտ։

..18000.— Էմիրկէն գարիյէսինտէ Էմիրկէն մահալլէսինտէ Համամ սօգաղընտա 2 նումէրօլը 3 օտալը միւհթէվի վէ միւշթէմիլաթը մալիւմէյի հավի պիր պապ համամըն 20 հիսսէ իթիպարըյլա 6 հիսսէսի. Շիւքրի։

..16250.— Պէյօղլունտա Բանկալթի մահալլէսինտէ Տիկէր Պէքճի սօգաղընտա 37 նումէրօլը 5 օտալը պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին։

..1750. — Րումէլի Հիսարընտա Արքա Էմինի մահալլէսինտէ Միւպայաճը սօգաղընտա 3 նումէրօլը 2 օտալը պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին։

876.— Վէֆատա Մօնլա Խուսրէվ մահալլէսինտէ Գօղաճըլար ճատտէսինտէ 126 նումէրօլը Ֆէվգինտէ 1 օտալը պիր պապ սէպզէվաթճը տիւքքեանընըն 120 սէհիմ իթիպարըյլա 6 սէհիմի. Ահմէտ։

..2750.— Իւսկիւտարտա Սէլամի Ալի էֆէնտի մահալլէսինտէ Բաքագ Արբահամ սօգաղընտա 18 նումէրօլը 3 օտալը պիր պապ մէնզիլին բուչ հիսսէսի. Րահմի։

..16070.—Գատը գարիյէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Տիւզ սօգաղընտա միւքէրրէր 34 նումէրօլը 3 օտալը պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. Րահմի։

1625.— Այասօֆիաի Սաղիր մահալլէսինտէ Քիւչիւք Այասօֆիա ճատտէսինտէ 12 միւքէրրէր նումէրօլը պիր պապ մէնզիլին բուչ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին։

..2000.— Մահմուտ Բաշա մահալլէսինտէ Մահքէմէ սօգաղընտա 40 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն սիւլիւս հիսսէսի. Մուսթաֆա։

..2000.— Մահմուտ Բաշա մահալլէսինտէ Մահքէմէ սօգաղընտա 25 նումէրօլը պիր պապ տիւքքեանըն սիւլիւս հիսսէսի. Մուսթաֆա։

..2700. — Էտիրնէ Գաբուսընտա Հաճի Մուհիէտտին մահալլէսինտէ Համամ սօգաղընտա 4 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն սիւլսան հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին։

ԻՒՉԻՒՆՃԻՒ ՀԱՖԹԱՄԸ

..2500.— Սամաթիատա Միրախօր Իլիաս պէյ մահալլէսինտէ հաճի Մանօլ սօգաղընտա 57 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն պիւթիւնիւ. հաճի Ահմէտ։

..875.— Սամաթիատա Միրախօր Իլիաս պէյ մահալլէսինտէ Սամաթիա ճատտէսինտէ 386 նումէրօլը չէհրի 60 ղրշ. քիրալը պիր պապ տիւքքեանըն 8 հիսսէ իթիպարըյլա պիր հիսսէսի. Մուսթաֆա։

..5000. — Խըրգայի Շէրիֆտէ Աղ Շէմսէտտին մահալլէսինտէ Զուղուր Չէշմէ սօգաղընտա 52 նումէրօլը 3 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. հաճի Ահմէտ։

..625.— Գարանը Տագիգտէ Խաբաճըր Գարա Մէհմէտ պէյ մահալլէսինտէ Ֆէնար ճատտէսինտէ Պագլալը խան տէրունինտէ 6 նումէրօլը պիր պապ օտանըն 8տէ 1 հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..500.— Իւսկիւտարտա Խայրէտտին Զավուշ մահալլէսինտէ Թօփթաշը ճատտէսինտէ 182 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն պիւթիւնիւ. հաճի Մահմուտ։

..6000.— Թարապիա գարիյէսինտէ Զըրրա սօգաղընտա 22 նումէրօլը 4 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլ մա պաղչէնին 4տէ 3 հիսսէսի. Շիւքրի։

..6220.— Կալաթատա Եէնի Ճամիի Շէրիֆ մահալլէսինտէ Էրզիվան սօգաղընտա 2 նումէրօլը պիլա հավա պիր պապ մաղազա կէտիկինին 18 հիսսէ իթիպարըյլա 7 հիսսէսի. հաճի Հիւսէյին

..4456.— Կալաթատա Եէնի Ճամի մահալլէսինտէ Քիւրէքճիլէր ճատտէսինտէ 29 նումէրօլը պիլա հավա պիր պապ մաղազանըն 11 հիսսէ իթիպարըյլա 4 հիսսէսի. Շիւքրի։

..6250. — Պէյօլիւքուէրէ Գարլըէսինտէ վէ Պէյօլիւքուէրէ ճատտէսինտէ 93, 95 նումէրօլը միւգատտէմա իքի պապ տիւքքեան էյէէվմ էէկտիկլէրինէ մազլում պիր պապ մաղազանըն բուչ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին։

..1700.—Խոճիր գարիյէսինտէ Սուլթանիյէ մէվգըընտա 3 նումէրօլը պիր պաղչէվան օտասընը հավի միւլք մա կէտիկ պիր գըլթա պօստանըն 120 սէհիմ իթիպարըյլա 20 սէհիմին 21 սէհիմ Թէնզիլիյլէ 7 սէհիմի. հաճի Մահմուտ։

..10040.. — Ագսէրայտա Մէրաթ բաշա մահալլէսինտէ Սարաճ սօգաղընտա 2 նումէրօլը 5 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին պիւթիւնիւ. Մուսթաֆա

..3000.— Իւսկիւտարտա Եէնի մահալլէտէ Նուհ գույուսը ճատտէսինտէ 143 նումէրօլը 3 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. հաճի Մահմուտ։

..12500.— Թահթա գալէտէ Թիմուրթաշ մահալլէսինտէ Գանթարճըլար ճատտէսինտէ 13 վէ Տիվան օղլու խօգույընտա 1 վէ 3 նումէրօլը Ֆէվգինտէ 2 օտա վէ չէհրի 160 ղրուշ քիրալը պիր պապ պագգալ տիւքքեանը կէտիկինին նըսֆ հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻ ՀԱՖԹԱՄԸ

..8334. — Պէյօղլունտա Հիւսէյին Աղա մահալլէսինտէ Գարաճա սօգաղընտա 5 նումէրօլը 4 օտալը պիր պապ մէնզիլին սիւլիւս հիսսէսի. Ամին։

..2500. — Չէնկէլ գարիյէսինտէ Ապտի օղլու սօգաղընտա 39 նումէրօլը 3 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին բուչը հիսսէսի. Րահմի։

..1000.— Սթավրօս գարիյէսինտէ Եօգուրը սօգաղընտա 20 նումէրօլը 2 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի. Րահմի։

..3334.— Սթավրօս գարիյէսինտէ Օրթա սօգաղընտա 8 նումէրօլը պիր գըլթա արսանըն սիւլիւս հիսսէսի. Րահմի։

..37515.— Սուլթան Ահմէտտէ Ավճըլար մահալլէսինտէ Էճզախանէ սօգաղընտա 20 նումէրօլը 6 օտալը հավի քեարկիր պիր պապ մէնզիլին 3 բուչը հիսսէսի. Նազիֆ։

..4000.— Գարակէօմիւքտէ Տէրվիշ Ալի մահալլէսինտէ Հասան էֆէնտի Թիւրպէսի սօգաղընտա 11 նումէրօլը 1 օտալը հավի պիր պապ մէնզիլին պիւթինի. հաճի Ահմէտ։

..20000.— Թօբգաբուտա Պայազիտ աղա մահալլէսինտէ Ագսէրայ ճատտէսինտէ 54 նումէրօլը վէ չէհրի 120 ղրշ. քիրայա միւթէհամմէլ միւլք մա կէտիկ պիր պապ տիւքքեանըն պիւթիւնիւ. հաճի Հիւսէյին։

..15000.— Գումգաբուտա Տիւլպէնտճի Հիւսամէտտին մահալլէսինտէ Տիւլպէնտճի սօգաղընտա 49, 51, 53 նումէրօլը 2 օտա վէ չէհրի 120 ղրուշ քիրալը մէնզիլ իլէ 2 պապ տիւքքեանըն պիւթիւնիւ. հաճի Ահմէտ։

..7500.— Պալաթտա Հաճի Իսա մահալլէսինտէ Հաճի Րիզա էֆ. սօգաղընտա 26 միւքէրրէր 26 նումէրօլը 6 օտալը հավի 2 պապ մէնզիլին բուչը հիսսէսի. Մուսթաֆա։

..8880. — Հաթպապ գաբուսընտա Սարը Թիմուր մահալլէսինտէ Գրպլէ Չէշմէսի ճատտէսինտէ 8 նումէրօլը տէրունինտէ պիր պարագալը հավի չէհրի 120 ղրուշ քիրալը պիր պապ պէրպէրխանէ կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարըյլա 13 սէհիմ Թամ վէ 1 սէհիմին սիւլիւս հիսսէսի. Նազիֆ։

..1500. — Իւսկիւտարտա Րում Մէհմէտ բաշա մահալլէսինտէ Պէտէսթան Իչի սօգաղընտա 1 նումէրօլը վէ չէհրի 20 ղրուշ քիրալը 1 պապ տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի. Րահմի։

..30000.— Կալաթատա Արապ ճամի մահալլէսինտէ Սըրմա սօգաղընտա 8 նումէրօլը 7 օտա վէ միւշթէմիլաթը մալիւմէյի հավի պիր պապ մէնզիլին սիւլսան հիսսէսի. հաճի Ահմէտ։

..48000. — Իւսկիւտարտա Սէլիմիէ մահալլէսինտէ Հարէմ վէ Տույէ պատրն սօգաղընտա 9 նումէրօլը 35 օտալը վէ միւշթէմիլաթը մալիւմէյի հավի պիր պապ գօնագ վէ 5 պապ մէնզիլ իլէ պիր գըլթա վէ պիր ախըրըն նըսֆ հիսսէլէրի. հաճի Մահմուտ։

Մէզքէր միւքէրրէմէի խասթախանէսի իչիւն լիւզումը օլան էճզա վէ էտէվաթը Թէպպիյէնին մէճմուը 40000 վէ Մէտրսէի միւնտէրէճ ղուրէպա էճզախանէսի իչիւն քէզալիք լիւզումը օլան էճզա վէ էտէվաթը Թէպպիյէնին 30 պին վէ ալէթաթը ճէրահիյէ 12500 ղուրուշտա Թալիփի էօհտէսինտէ օլուպ, չէհրը հալը րումինին 18րնճի չարշէնպէհ կիւնիւնէ գատար հէր գաչ բարա թէնզիլ օլունուրսա գապուլ օլունաճաղընտան, նօգսանլարըյլա իթայա Թալիփ օլանլարըն 100տէ 10 Նիսպէթինտէ թէէմին աջչէլէրինի վէ խալստ միւթէպէր վէ միւսատտադ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյամը Թաթիլիյէտէն մատատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

14 Թէշրինը էվվէլ 1322 4—1

ՋՈՒԿԸ ԾՈՎԷՆ ԴՈՒՐՍ

Շատ մը տարիներէ ի վեր փորձով հաստատուած է թէ՝ մեծ ու պզտիկ տկարակազմներու համար եթէ կայ անուանի դեղ մը, այն ալ հանրածանօթ Մօրիւ ձկան իւղն է, որ խմողներուն ոյժ տալով խնձորի պէս կը կարմրցնէ այտերը։ Սակայն այսօր այդ անուանի իւղը ինչ ինչ խարդախութիւններու ենթարկուելով, շատեր զոհ կ'երթան ատոնց և հակառակ սպասուած առողջութեան, յաճախ ստամոքսի խանգարումներ մէջտեղ կ'ելլեն։

Կէտիք-Փաշա-Պաշի Զարչը-Պաթու, Դեղ. Լ. ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ՝ որուն միակ փափաքն է գոհ ձգել իր բազմաթիւ ազնիւ յաճախորդները՝ դեղերու Թարմութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և դեղագրերու ճշդապահ պատրաստութեամբ, ձմրան եղանակին համար մասնաւորապէս առանց hոտի ու անխարդախ Մօրիւ ձկան իւղ բերել տալով կը ծախէ՝ փոքր ու մեծ քանակութեամբ։ 10—2

ՏՊԱՐԱՆ
ԳԷՈՐԳ ԲԱԲԱՋԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Չիչէf Բազար, թիւ 9

Տպարանիս մէջ ամենամեծ խնամքով կը պատրաստուին սիրուն և ճաշակաւոր Այցաքարդեր։ Վաճառականական հաշուեթուղթեր, Մուրհակներ, Պահարաններ, Նամակագլուխներ, Հարսանեաց և Նշանախօսութեան քարտեր ամէն տեսակէ ու լեզուէ։

Տպարանս ունի նաև ձոխ մերձ մը ԲԱՐԴ ԲՈՍԹԱՆՆԵՐՈՒ, Նոր Տարւոյ, Ծննդեան, Զատկի և Պայրամի շնորհաւորութեան յատուկ ամէն լեզուէ։

Այցելութիւն մը բաւական է տպարանիս ճաշակին վրայ գաղափար մը կազմելու համար։

Գաւառական յանձնարարութիւններ կը կատարուին խնամքով և փութով։

Տպարանս ձրի Նմոյշներ չղրկեր մինչ, գաւառներէն ամէն անոնք որ իրենց ԷՇԱՆԹԻՅՕՆ քարդ բոլոր ուզեն պէտք է կա՛մ ՄԱՆԴԱ ԲՈՍԴՈՎ և կամ ԴՐՈՇՄԱԹՂԹՈՎ փոխարժէքը ղրկեն, հակառակ պարագային իրենց խնդրանքը անլսելի պիտի մնայ։ 4—30

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ԴԵՐՁԱՏՈՒՆ

Միրիճանեան դերձակատունը Տարւոյս ամէն եղանակին մէջ իր բազմաթիւ յաճախորդաց լիուլի գոհացում տալու համար, այս անգամ հարկ համարած է մասնաւոր գործատուններէ ուղղակի բերել տալ ֆրանսական, անգլիական և իտալական ձոխ կերպասներ, ֆանթէզի ժիլէցուներ, բարտըսիւցուներ, բալթօցուներ ևն.։ Եւ որպէս զի Պատ. յաճախորդաց դիւրութիւն մըն ալ ընծայէ իր գործատան վերջնականապէս փոխադրած է՝ Բերա, չիտակ ճամբայ, բաժան Կալաթա-Սէրայ Թիւ 16 խանութը, ուր միա՛յն կարելի է գտնել խնամեալ աշխատութիւն, ճաշակ և նրբութիւն և որ աւելին է՝ վերջի՛ն նորաձեւութիւն (coupe napolitaine), ու այս ամէնը՝ դիւրամատչելի պայմաններով։ Վստահ ըլլալու համար, կը բաւէ անգամ մը այցելել Միրիճանեան դերձակատունը։ 20—2

ԱՆՃԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԲԱՑՕՈՒԿ ԶԵՂՉԸ
20 ՂՐՈՒՇ ՓՈԽԱՆ 60 ՂՐՈՒՇԻ

Սուրբ Երկիր, պատկերազարդ նկարագր. Ս. Երուսաղէմի, Տ. Եպս. Պալեան, գին 6 ղրշ.— Քամելիազարդ տիկին, Ա. Տիւմա, Թրգմ. Պ. Ատրունի 8 ղրշ.— Փիլիսոփային աշակերտը, Բոլ Պուրժէ, Թրգմ. Օ. Զիֆթէ Սարաֆ, 6 ղրշ.— Պատմութիւն պաշտամանց հին և նոր ազգաց Խ. Ե. Մխիթարեան, 6 ղրշ.— Յիշատակաց ծաղիկներ, փունջ առաջին, Ռուբէն Որբերեան, 5 ղրշ.— Մանուշակներ՝ ոտանաւոր՝ Պօղոս Եուսուֆեան, 5 ղրշ. — Ամուսնական առողջաբանութիւն՝ Տր. Բլէման, Թրգմ. Մ. Սիսակ, 5 ղրշ.— Լուծեալ Սէր՝ գրեց Բենիամին Եղիազարեան 4 ղրշ.— Բառարան Թուրքերէնէ հայ. յօրինեց Ս. Մ. Գասապեան 5 ղրուշ.— Կոկոններ՝ ոտանաւոր, գրեց Ե. Տ. Եղիազարեան 5 ղրշ.— Տիկին Բոժէ Էստ Ռօտ, Թրգմ. Զարմայր 2ուկէս ղրշ.— Աղօտ Նշոյլներ, արձակ և ոտանաւոր, գրեց Բ. Խապէշեր 2ուկէս ղրշ.—Պատմ., իմաստ., վիպական, բանաստեղծական, գիտական, առողջաբանական ևն. վերոգրեալ 12 հատոր գիրքերը, որոնք իրենց այլազան պարունակութեամբ ամէն հասակի և սեռի ընթերցման արժանի են, անհաւատալի գնով մը միայն 20 ղրշ. վճարելով կրնան ստանալ Անճեան գրատունէն, Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար Եօգուշը, Թիւ 29. Գաւառաց համար թղթատարի ծախք 7 ղրուշ աւելի։ Հասցէ՝

درسعادتده چقماقجيلر يوقوشنده نومرو ٢٩
اشجیان کتبخانه‌سی

10—3

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ
ՀԱՍԸԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՅԷՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՖԸ ԻՍՔԵԱՆԻՅԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԸՐ

Իքրամիյէլէր Տէրսաաթէտէ Զիրաաթ Պանքասը իտարէի մէրքէզիյէսիյլէ Քէօբրիւտէքի բիանքօ ճիւպէսինտէ վէ Օսմանլը Պանքասընտան վէ թաշրալարտա մէզքիւր պանքալար ճիւպաթլընտան թէէտիյէ օլունուր.

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ I ԹԸՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ
Թիճարէթ վէ Նաֆըա Նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ ալէնէն իճրա իտիլէճէք տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175,000
ԻՔՐԱՄԻՅԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ

ԻՔԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ	ՅԻՒՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ	ԴԷՕՐՏԻՒՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ
100,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	20,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻՅԷԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԸԳՏԱՐԸ

1	Ատետ	300,000	Ղուրուշ	Իքրամիյէ				
1	»	100,000	»	»				
1	»	50,000	»	»				
1	»	20,000	»	»				
6	»	60,000	»	»	պէհէրի	10,000	ղուրուշ	
10	»	50,000	»	»	»	5,000	»	
20	»	40,000	»	»	»	2,000	»	
60	»	60,000	»	»	»	1,000	»	
400	»	200,000	»	»	»	500	»	
3000	»	240,000	»	»	»	80	»	
31500	»	630,000	»	»	»	20	»	
35,000		1,750,000						

Քէշիտէ մուամէլէսի Զիրաաթ Պանգասը Մէճլիս Իտարէսի հէյէթիյլէ մուհասէպէճիսի վէ Մալիյէ Նէզարէթը ճէլիլէսիյլէ Տիվանը Մուհասէպաթտան վէ Օսմանլը Պանգասընտան Թային օլունան զէվաթ հուզուրընտա իճրա օլունուպ, գազանըլան իքրամիյէլէր պիր գէօնա Թէնզիլաթ իճրա բուլունմէքսիզին՝ Թէմամը Թէմամընա վէ մէճիտիյէ 20 ղուրուշ հիսապըյլա Թէէտիյէ օլունաճաղը կիպի քէշիտէ էսնասընտա տախի հէր կիւն չէքիլէն նումէրօլար էրթէսի կիւնիւ կազէթալարլա իլան իտիլէճէք տիր։

Պիլէթլէր՝ Տէրսաադէթտէ Զիրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէսիյլէ Քէօբրիւտէքի բիանքօ ճիւպէսինտէ վէ պիլ ումում թաշրա վէ Թաշրատա Զիրաաթ Պանգասը ճիւպէսի վէ սանտըգլարը իլէ Օսմանլը Պանգասը ճիւպէլէրինտէ ֆրուխթ օլունուր. Թամ իթիպարըյլա 25 ատէտ պիլէթ ալան զէվաթա 100տէ ալթը իքրամ իտիլիր, վէ Թաշրատէ քէշիտէնին պիր կիւն էվվէլինէ գատար իատէ օլունան պիլէթլէր իսթիրտատ օլունամազ պէտէլի կէրի վէրիլմէզ։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ	ՆԸՍՖ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ
1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ	ԵԱՐԸՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ

ՏԷՕՅՉԷ ՕՐԻԷՆԹ ՊԱՆՔ
ԱԼԷՄԱՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԻ ՍԸ

Սէրմայէսի 16,000,000 մարգ (20 000 000 ֆրանք)

ՊԷՐԼԻՆ, ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ, ՊՐՈՒՍԱ, ԻԶՄԻՐ, ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷ, ԳԱՀԻՐԷ, ՀԱՄՊՈՒՐԳ.
Տէրսաադէթ Ալէման գօնսօլաթօսընտա մուգայյէտ (1906 յունվ. 31տէ)

Տրէզտնէր Պանգ, Ա. Շաֆհաուզէնշէր Պանքֆէրայն վէ Նացիօնալ Պանգ Ֆիւր Տէօյչլանտ Թարաֆընտան մուէսսէս

ՄԷՐՔԷԶԸ ԻՍՏԱՆՊՕՒԼ ՂԱԼԱԹԱՏԱ ՎՕՅՎՕՏԱ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ ՅԱԿՈՐԵԱՆ ԽԱՆ, ՍԹԱՆՊՕԼ ՇՈՒՊԷՍԻ ՏԻԼՍԻԶՃԱՏԷ ԽԱՆ.

Գիշէ սաաթը հէր կիւն ալաֆր. սաաթ 9½տան 4է գատար
Ճումաա կիւնլէրի » 9½տան 1է գատար։

Մէզքիւր պանգանըն Թասարրուֆ գասասը տախի օլուպ, պու գասայա բարա թէվտի իտէնլէրէ 1000 լիրայա գատար օլան մէպալիղ իչիւն 3½ %, 1000 լիրատան զիյատէ մէպալիղ իչիւն 3 % ֆայիզ իթա էյլէյօր։

Գուլընըա պէրապէր, պանգա՝ քէյֆիյէթի էվվէլճէ մահալլի կաղէթալարըլա իլան իտմէրրմէքէ շարթը իլէ ֆայիզին մըգտարընը թէզկիր վէ էօ թէնզիլ իթմէքէ սէլահիյէթինի մուհաֆազա էյլէր։ Թէվտի իտիլէն մէպալղտան 200 լիրայա գատար օլան մէպալիղ իխթէնիլիտիկի զէման կէրի ալընապիլիր։ 200տէն 1000 լիրայա գատար օլան մէպալիղ կէրի ալմագ իչիւն տէ 8 կիւն էվվէլ, 1000 լիրայը միւթէճավիզ աջչէյի իսթիրտատ իչիւն տէ 30 կիւն էվվէլ պանգայա իխպարը քէյֆիյէթ իթմէք իգթիզա իտէր։

Մէզքիւր պանգա՝ Դալաթա Պօրսասը իլէ ճէնէպի պօրսալարընտա միւթէալլիգ սէրարրլարը տախի չէրաիթը միւթէտիլէ իլէ գապուլ էյլէտիկի կիպի, վէսաթէթիյլէ իշթիրա իտիլէն Թահվիլաթըն էմրը մուհաֆազ սը իչիւն այրըճա իւճրէթ ալմազ։

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈՂՊԱՏԷԱՅ ՊԱՆԴԱՅՐՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ՀՐԴԵՀԻ ՃՒՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Ֆրանսայի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժեթղթերով	50,000,000
Վերջնական արժեթղթոց յատկեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժեթղթեր Անգլիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար	ֆրանք 79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐի Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը պատրաստ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած վնասները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բօլար» իր վճարմանց առատ ցոյց տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական ասպարէզին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Ընդհանուր գործակալ է ՔՐԷՅԻ ԼԻՕՆԷ։

Տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին գրասենեակները, Գալաթա Յուսուֆեան Համամ, Քէնտէ խան։ 50 24

ՆՇԱՆ ՃԱՄԻՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլ աւելցնել, գեղեցիկ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՃԱՄԻՃԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուին նաև հաւ հարսի կերպասներ, քօղեր, քօղի անուանք, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փետուր, ևն. ևն. ևն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ճամիճեանի հարսանեկան մոմերու ձախ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԻԱՅՆ ՏԵՂ ՃԵՐԻԱՔ

ՆՇԱՆ ՃԱՄԻՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամաքըօ խանի տակ, թիւ 86 20—17

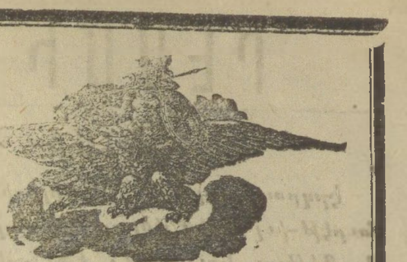

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻՔ

մինչեւ որ չտեսնէք և չուսումնասիրէք խիստ աժան սակագինները և խիստ առատաձեռն պայմանները

"ՖՐԻՏՐԻԽ ՎԻԼՀԷԼՄ"Ի
"Friedrich Wilhelm,,

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ
Կը գործէ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հսկողութեան տակ

Ապահովագրութիւն խառն, ընտանեկան, ժողովրդական և ամուսնութեան, կտակագրական ևլն, ևլն.

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.ի ՎԵՐՋԸ ԿՆՔՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1,040,000,000 Ֆր.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (կեանք հաշուով)
82,069,055 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ՖՈՆՏ
117,268,910 Ֆր.
ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905
25,403,875 Ֆր.
2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1

Ընդհանուր դրամատուններն են Օսմ. Կայս. Պանքան Բալիխեպանքը (Գերմ. Կայս. Պանք.) Ս. Պլայխրօտէր դրամատունը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Ճ. Կ. ՃՈՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.
J. G. Johnson & Cie
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ
Թահթագալէ թաղ. ՂԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՈԼԻՍ

Արդիւնաւոր գործակալներ կը փնտռուին, առաւելակարգ յանձնարարական պայմաններով։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, տգեղուկ, վտիտ, հիւանդկոտ տղաքը երբեք չէր սիրեր, մինչ կը փափաքէր զօրաւոր, թմբլիկ, կլոր, կարմրադէմ, կայտառ տղաք մը ծնցնել։ Համոզուած էր որ ատոր համար պէտք էր կաթնտու և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք առողջ պահելու համար, անհրաժեշտ էր տղոց հասակին աճողութեան ընթացքը հսկել. Հետեւաբար, երբ իր տղաքներուն զաւակը վազ տեսաւ և զգաց, ատեն չանցուց և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսաւ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը և զանի ուտէր կը գիրնար, կ'ամրանար և կը կայտառանար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ տղուն հասնելու ժամանակը եկաւ, ակռաներ առանց ցաւի ելան, կարծես թէ որ մոր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, ասկայն տղեկը առանց ցաւ և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով, ցատկելով և չարութիւններ ընելով։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ. փոքր Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկան հասած առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառողջ երիտասարդ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնափարթ փողոց Թ. 17
ՄԱՐԳԻՒՐԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 26—26

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՊԻՏԱՅԷԹ ՄԱՀՔԷՄԷՍԻ ԻՃՐԱ ՏԱԻՐԷՍԻՆՏԷՆ

Հասիպ Ապտուլլահ էֆէնտինին Ֆօթօքի Քիրիաքիտի զիմմէթինտէ պուլունան մաճքիւմպիհ ալաճաղը օլան մալիւմ էլ մըգտար մէպալիղին թէէմինի թէէմինիյէսի զըմնընտա մէահուն մէրգումըն Դատը գարիյէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Ազիզիյէ սօգաղընտա 15 նումէրօլիւ մուրապպա թահմինէն 144 զըրա արսա վէ 3 գաթ իւզէրինէ մա օն օտա վէ 3 սօֆա վէ պիր մաթպախ վէ պիր գույու վէ 40 արշըն գատար պաղչէ իլէ միւշթէմիլաթը սաիրէյի հավի օլան քեարկիր պիր պապ խանէտէ միւթէեարրէֆ օլտուղը նըսֆ հիսսէսինին Թարիխի իլանտան իթիպարէն 15 կիւն սօնրա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթընտա Թէէպպիւս օլունաճաղընտան իշթիրաին Թալիպ օլանլարըն Իւսկիւտար Պիտայէթ մահքէմէսի Իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

12 Թէշրինը էվվէլ 1322

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ